

RUOKA & KULTTUURI

LUKUPAKETTI RUOAN JA KULTTUURIN YSTÄVILLE

1/2025

*Kauppa-
hallin antimet
ruoan-
laittoon*

Muumien 80-juhlavuosi
näkyä Tampereella

Juhlien järjestäminen
kodin ulkopuolella

Koskikierros esittelee
kaupungin antia

Ravintola Telakka

À la carte | Lounas | Tilausravintola

Tullikamarin aukio 3, 33100 Tampere
www.telakka.eu

Klassikko keskellä Tamperetta

RISTORANTE NAPOLI PIZZERIA

VUODESTA 1978 TAMPEREELLA

Aleksanterinkatu 31
Tampere
www.pizzerianapoli.fi

RESTAURANT | BAR | ROOFTOP TERRACE | SAUNAS AND JACUZZIS | EVENTS

RAVINTOLA PERISCOPE

Periscopesta löydät
huipputaso ruokaravintolan
sekä Euroopan suurimman
kattoterassin, josta löytyy
eksklusiivinen **SPA-osasto**
panoraamanäkymillä
Tampereen ylle.

Varaa saunat ja
jacuzzit kevään ja
kesän juhliin sekä stadionin
tapahtumiin!

MAINITSEMALLA "RUOKA- JA
KULTTUURI TARJOUS"

SPA-VARAUS
-30%
(NORM. 220€-590€)

VARAUKSET TARJOUSHINTAAN
INFO@RAVINTOLAPERISCOPE.FI

VUOLTEENKATU 1, 33100 TAMPERE | INFO@RAVINTOLAPERISCOPE.FI | +358 50 512 8411 | RAVINTOLAPERISCOPE.FI

Jani Kinnunen

Tässä numerossa

- 5 Pääkirjoitus
- 4 Muumit Tampereella
- 8 Paikallishistoriaa: Matkustajakodit
- 11 Kirjallisuuskolumni
- 12 Kauppahallin antimet ruuanlaittoon
- 17 Juhlien järjestäminen kodin ulkopuolella
- 20 Tampereen Suomi-Kreikka -yhdistys
- 22 Kevään ja kesän teatteritarjontaa
- 24 Ravintolaesittely: Winebistro 1910
- 26 Koskikierros esittelee kaupungin antia

Visit Tampere | Laura Vanzo

Freepik

RUOKA & KULTTUURI

Ilmestyminen

Nro 1/2025 vko 9
Nro 2/2025 vkot 12
Nro 3/2025 vko 38
Nro 4/2025 vko 46

Jakelu ja levikki

10 000 kpl
Suomen Suoramainonta

Kustantaja

Media Potentia Oy
Kuninkaankatu 24 A
33210 Tampere
p. 0400 772 229
www.mediapotentia.fi

Julkaisija

Nexus Media Oy
Kuninkaankatu 24 A
33210 Tampere
nexme@toimisto.fi

Päätoimittaja

Petri Kaukonen
p. 0400 770 203
petri@mediapotentia.fi

Paino

Sanoma Manu Oy

Toimitus

Mari Pihlajaniemi
p. 045 276 5998
toimitus@mediapotentia.fi

Taitto ja ilmoitusvalmistus

Media Potentia Oy
tuotanto@mediapotentia.fi

Mediamyynti

Reijo Nurminen
p. 040 170 4762
reijo@mediapotentia.fi

Virpi Keränen

p. 0400 524 167
virpi.keranen@mediapotentia.fi

Etukannen kuva

Freepik

www.ruokakulttuuri.fi
www.digiruokakulttuuri.fi

facebook.com/ruokakulttuuri

Lehti noudattaa ilmoitusten julkaisusääntöjä. Reklamaatit on tehtävä 7 vrk:n aikana ilmoituksen julkaisemisesta Media Potentia Oy:lle. Suurin mahdollinen vastuu ilmoituksen julkaisemisesta sattuneesta virheestä tai poisjäämisestä sekä sen aiheuttamista vahingoista on ilmoituksen hinta. Mikäli ilmoitusmateriaali saapuu aineistopäivän jälkeen Media Potentia Oy ei ole velvollinen korvaamaan painovirheitä. Ilmoituksesta lähetetään oikovedos sopimuksen mukaan. Peruutukset viimeistään aineistopäivänä. Jos ilmoitus on ehditty valmistaa ennen peruutusta, veloitetaan siitä 50 % ilmoituksen hinnasta.

PETRI KAUKONEN
päätoimittaja

Kulttuuri kaipaa ystävää

Mitä tilastot kertovat kulttuurin harrastamisesta? Ainakin sen, että kirjallisuus on Suomessa edelleen tärkeää ja lukeminen ei ole vain varttuneiden hupia.

Yleisten kirjastojen vuoden 2024 tilastot eivät olleet saatavilla tätä kirjoitettaessa, mutta vuoden 2023 tilastoista kävi ilmi, että suomalaiset tekivät tuolloin kirjastoihin yhteensä huikeat 83 miljoonaa lainaa. Lainaus ylitti koronaa edeltäneiden vuosien lukemat; viimeksi kirjoja oli lainattu yhtä paljon vuonna 2009.

Nousun takana oli etenkin lasten- ja nuortenkirjallisuuden kasvanut suosio, ja sama ilmiö näkyi myös vuoden 2024 kirjamyynnissä. Lastenkirjojen myynti kasvoi edellisvuotisesta 3,7 % ja kaunokirjallisuudenkin 3 %, kun taas tietokirjojen myynti supistui.

Kuten muutakin kulttuuria, myös kirjallisuutta luodaan kuitenkin usein rahan puristuksessa. Miten monta kirjaa jää kirjoittamatta, koska kirjailijalla ei ole enää varaa tehdä työtään?

Talouden kanssa painii myös Tampereen Teatteri, jonka päänäyttämö on ollut mittavan peruskorjauksen vuoksi suljettuna syyskuusta 2024 lähtien. Jos remontti etenee aikataulussaan, valmista pitäisi tulla toukokuun lopulla.

Tilannetta paikattiin kiitettävästi viemällä esityksiä muihin tiloihin, ja esimerkiksi Tampere-talossa esitetty *Taru Sormusten Herrasta* oli suoranainen menestys. Päänäyttämön sulku näkyi kuitenkin teatterin lipputuloissa. Lisäiskuna Tampereen teatterin valtionosuutta pienennettiin, ja teatteri ilmoittikin viime vuonna aloittavansa muutosneuvottelut tasapainottaakseen talouttaan.

Luovuus ei ole rahasta kiinni, mutta kulttuuri tarvitsee – ja ansaitsee – tulla tuetuksi säilyäkseen kaikkien saatavilla. Kulttuuria kaikissa muodoissaan kannattaa siis harrastaa jatkossa sitäkin aktiivisemmin.

Lämpimin terveisin

Petri Kaukonen
päätoimittaja

Tove Janssonin, Tuulikki Pietilän ja Pentti Eistolan Tampereen kaupungille lahjoittama muumi-aineisto sisälsi myös kaksi muumitalokuvaelmaa, joista suurempi on yksi Muumimuseon näyttelyn kohokohtia.

TEKSTI MARI PIHLAJANIEMI

Muumit ovat ilahduttaneet Tampereella jo vuosikymmeniä

Tove Jansson, Tuulikki Pietilä ja Pentti Eistola lahjoittivat 1980-luvulla Tampereen kaupungin käytettäväksi mittavan kokoelman teoksiaan, etenkin alkuperäisiä muumikuvituksia sekä taiteilijaparin tekemiä kuvaelmia. Pitkän linjan muumi-aktiivi muistelee lahjoitusta ja sitä, miten arvokasta muumiperintöä on vuosien mittaan vaalittu.

*Ei ollut kuitenkaan kiveen
hakattua, että Janssonin
muumiaineistot saatiin juuri
Tampereelle. Lanki kertoo
taiteilijan tarjonneen kokoelmaa
myös muun muassa
Porvooseen.*

Vuonna 2025 vietetään Muumien juhluvuotta: kuluneeksi tulee 80 vuotta siitä, kun Tove Janssonin ensimmäinen muumitarina, *Muumit ja suuri tuhotulva*, julkaistiin.

Juhlavuosi näkyy Muumimuseossa ja Tampereella erilaisina tapahtumina, esityksinä ja näyttelyinä. Ja Janssonin muukin tuotanto on toki ajankohtainen – saapuihan juuri alkuvuodesta valkokankaalle elokuvasuoritus hänen teoksestaan Kesäkirja.

Laaja kokoelma Janssonin alkuperäisiä muumiaineistoja, kuvituksia ja kuvalmia on tuottanut Tampereella iloa kaikenikäisille muumien ystäville jo vuosien ajan. Mutta miten kokonainen aarreaitallinen muumiaineisto päätyi aikoinaan juuri tänne?

Asiaa valottaa pitkän linjan tamperelainen kulttuurivaikuttaja **Sointu Lanki**, joka on yksi Muumien ystävät yhdistys Myy ry:n perustajista ja myös yhdistyksen kunniajäsen.

Mittavasta muumikokoelmasta riemuuttiin Tampereella

Sointu Lanki oli vuonna 1986 mukana tapaamisessa, jossa kirjailija-kuvataiteilija **Tove Jansson**, taidegraafikko **Tuulikki Pietilä** ja lääket.lis. **Pentti Eistola** lahjoittivat Tampereen kaupungille mittavan kokoelmansa alkuperäisiä muumikuvia, piirroksia, kirjoja ja kuvalmia. Hänellä on myös yhä hallussaan tuolloin laaditut alkuperäiset sopimukset lahjoituksesta ja aineiston käyttämisestä.

– Ja olin itse silloin [kaupungin]valtuustossa ja kulttuurilautakunnassa, eli olen sitäkin kautta ollut mukana, kertoo Lanki. Hän muistaa myös silloisen apulaiskaupunginjohtaja **Kaarina Suoni-**on innon, kun lahjoituksesta oli saatu sovittua kirjallisesti.

Ei ollut kuitenkaan kiveen hakattua, että Janssonin muumiaineistot saatiin juuri Tampereelle. Lanki kertoo taiteilijan tarjonneen kokoelmaa myös muun muassa Porvooseen. Tampereen onneksi koitui se, että kaupungissa vaikutti tuolloin museoneuvos **Anneli Ilmonen**, joka sai aktiivisuutensa ja hyvien suhteidensa ansiosta Muumit Tampereelle.

Merkittävä osa lahjoitusta olivat Janssonin ja Pietilän yhdessä tekemät kuvalmat. Näihin kuuluu myös kaksi muumitalo-kuvalmaa; ensimmäinen, pieni muumitalo, jonka Eistola valmisti ja esitteli Janssonille ja Pietilälle, ja isompi versio, jonka ystävykset rakensivat yhdessä. Tuo liki kaksimetrisen, kutkuttavia yksityiskohtia sisältävä muumitalo on yhä Muumimuseon näyttelyn kohokohtia.

Tampereen taidemuseon Muumilaakso avattiin vuonna 1987

– Tove on aikoinaan itse halunnut lahjoittaa aineiston ja että sitä käytettäisiin, painottaa Lanki. Janssonin toiveesta lahjakirjaan kirjattiin, että kokoelmaa esitettäisiin nimellä ”Tampereen kaupungin taidemuseon Muumilaakso”.

Muumilaakso avattiinkin vuonna 1987 Tampereen pääkirjasto Metson alakertaan, ja vuonna 1991 perustettiin Muumien ystävät yhdistys Myy ry, jonka tehtävänä oli tukea ja markkinoida sitä. Näyttelyn yhteydessä sijaitsi myös muumikauppa, josta Lanki aikoinaan yhdistyksen edustajana vastasi.

– Oltiin sovittu, että kun me markkinoimme Muumilaaksoa, saimme olla ilmaiseksi siinä, hän kertoo.

Muumilaakson ja muumikaupan asema ei ollut vuosien mittaan kuitenkaan aina aivan itsestäänselvä. Yhdistykseltä ryhdyttiin esimerkiksi eräissä välissä yllättäen penäämään vuokraa tilojen käytämisestä. Lanki ei kuitenkaan antanut asiassa periksi, ja Myy ry sai jatkaa toimintaansa kuten alun perin oli sovittukin.

EMIL AALTOSEN MUSEO
näyttelyt 25.5.2025 asti:

Jalkine – menneen ja tulevan askeleissa
Emil Aaltonen 1869-1949
Emil Aaltosen taidekokoelma

m

PYYNIKINLINNA
Mariankatu 40, käynti Palomäentie 2a
www.pyynikinlinna.fi

Pääsymaksu 3 / 2 euroa
Avoinna: 1.9.-31.5. ke klo 12-18, la-su 12-16

**HANKI
MUSEOKORTTI,
PÄÄSYLIPPUSI
INNOSTAVIMPIIN
ELÄMYKSIIN!**

museot.fi

#museot

KAIKKIEN
AIKOJEN
KORTTI

m

Museokortti • museot.fi

**KUVAN
VALLANKUMOUS**

17.01.2025 - 31.12.2025

EXPOSITION UNIVERSELLE 1889

POSTIMUSEO

Postimuseon näyttelyt museokeskus Vapriikissa
Alaverstaantie 5, Tampere
15€ / 7€ tai Museokortti • www.postimuseo.fi

VAPRIIKKI

Kun tilat Metsossa kävivät ahtaaksi ja huoli kirjaston putkiston kunnosta kasvoi, Muumilaakso siirtyi Tampereen taidemuseon kellarikerrokseen. Sieltä se muutti edelleen vuonna 2017 Tampere-taloon.

Muutto Tampere-taloon ja yllättävä nimenvaihdos

Kun tilat Metsossa kävivät ahtaaksi ja huoli kirjaston putkiston kunnosta kasvoi, Muumilaakso siirtyi Tampereen taidemuseon kellarikerrokseen. Sieltä se muutti edelleen vuonna 2017 Tampere-taloon. Muuton yhteydessä Janssonin toivoma nimi, Tampereen taidemuseon Muumilaakso, vaihtui Muumimuseoksi.

– Tampere-talossa on kyllä tilaa, mutta kyllä ne miehistäni jotain menettivät siinä, kun poistivat tämän Muumilaakso-nimen, Lanki toteaa.

Hän muistuttaa, että lahjoituksesta tehtyyn lahjakirjaan nimenomaisesti kirjattiin, että Tampereen kaupunki saisi käyttää Janssonin ja Pietilän lahjoittamaa, yli 2 000 teoksen aineistoa, kunhan vain mainittaisiin, että kyseessä on Tampereen taidemuseon Muumilaakso.

– He tekivät kuulemma jotain tutkimusta, että ulkomailla tiedetään paremmin mikä se on, kun se on Muumimuseo. Mutta kyllä ympäri maailmaa tiedetään, että se on Muumilaakso, hän puuskahtaa.

Menetetty juhluvuosinäyttely kummastuttaa yhä

Toinenkin asia on jäänyt ihmetyttämään pitkän linjan muumi-aktiivia. Vuonna 2014 vietettiin Janssonin syntymän 100-vuotisjuhlavuotta. Tapausta ei kuitenkaan juhlistettu Tampereella, vaikka aineistoa olisi ollut yllin kyllin. Asiaan kiinnitti huomiota myös Yle, joka uutisoi tuolloin, ettei juhluvuosi näkynyt Tampereella ”juuri mitenkään.”

Lanki kertoo Tampereen taidemuseon silloisen museonjohtajan sitä vastoin lainanneen kuvituskokoelmasta satoja teoksia ja kuvaelmia Ateneumille. Juhlanäyttely keräsi siellä yleisöä sankoin joukoin ja oli suoranainen menestys.

– Hän antoi Ateneumille nämä kaikki, ja he pitivät siellä ne 100-vuotisjuhlata. Antoi niin kuin Tampereelta pois, hän ihmettelee.

Myy ry:n ydintehtävänä alkuperäisyyden vaaliminen

Janssonin vision kunnioittaminen on Lankin sydäntä lähellä – perustuuhan Myy ry:n toiminta juuri taiteilijan taiteellisen perinnön ja alkuperäisen muumituotannon vaalimiseen.

Tätä he ovat tehneet vuosien saatossa monin tavoin. Toiminnan mahdollisti se, että Jansson oli luovuttanut lahjakirjalla oikeudet lahjoittamansa muumiaineiston käyttämiseen Tampereen kaupungille. Aloite Myy ry:n perustamiseen tulikin kaupungin kulttuuritoimesta.

– Ajateltiin, että tämän oli parempi olla yhdistys, niin silloin on vapaammat kädet ja se on joustavampi kuin kaupungin organisaatio, kertoo Lanki.

Toiminnassa on ollut kuitenkin huomioitava se, että muumihahmojen kaupalliset käyttöoikeudet omistaa Moomin Characters Oy Ltd. Yrityksen luvalla perustettiin esimerkiksi Naantaliin vuonna 1993 avautunut Muumimaailma.

– Mutta on meillä mahdollisimman hyvät oikeudet kuitenkin. Olemme tuottaneet esimerkiksi muumilevyn ja kaksi muuminäytelmää, *Taikurin hatun* ja *Kuka*

lohduttaisi Nytytiä? Lanki mainitsee.

Yhdistys kiersikin esittämässä *Taikurin hattu* -näytelmää ulkomaita myöten ja on järjestänyt myös useita Muumi-aiheisia näyttelyitä.

Taiteellisen perinnön vaalimista tekijänoikeuksien puristuksessa

Vaikka Tove Jansson halusi itse lahjoittaa aineistonsa Tampereen kaupungin käytettäväksi, tekijänoikeussäännökset ovat tehneet Janssonin taiteellisen perinnön vaalimisesta aika ajoin mutkikasta.

Myy ry ajautui toisinaan törmäyskurssille Muumien kaupalliset oikeudet omistavan Moomin Characters Oy Ltd:n kanssa. Lanki kertoo saaneensa jopa kutsun poliisihaasteluun muumihahmojen käyttämisestä. Kuulustelu kuitenkin peruttiin: Janssonin ja Tampereen kaupungin tekemästä sopimuksesta oli olemassa selkeät dokumentit, jotka vahvistivat yhdistyksen oikeuden käyttää hahmoja toiminnassaan.

– Meidän säännöissämme on se, että vaalimme sitä alkuperäisyyttä, Lanki korostaa vielä.

Silti tekijänoikeuksien kunnioittaminen on vaatinut jonkin verran luovimista. Esimerkiksi yhdistyksen jäsenmerkkiä koristaa Tove Janssonin luonnosteleva ja taiteilija **Matti Kodan** viimeistelevä kuva Muumi-peikosta Suomen lipun kera. Niitä on toimitettu muumien ystäville aina Japaniin saakka jäsenmaksua vastaan. Lanki korostaa kyseessä olevan jäsenmerkki eikä pinssi:

– Siitähän minä taas olisin ollut käräjillä, hän hymyilee.

Visit Tampere | Laura Vanzo

Visit Tampere | Laura Vanzo

Sointu Lanki (vas.) ja ravintola Tiiliholvin entinen ravintoloitsija Saara Sinivuori.

Toven seurassa illallisella Tiiliholvissa

Muumien Ystävät Yhdistys Myy ry:n silloisena toiminnanjohtajana (oto) Sointu Lanki pääsi – yhdessä museoneuvos Anneli Ilmosen kanssa – tutustumaan ja ystävystymään Tove Janssonin, Tuulikki Pietilän ja Pentti Eistolan kanssa. Hän muistaa Janssonin vaatimattomana, lämpimänä ja elämästä nauttivana persoonana, joka ei turhaan kumarrellut sovinnaisuuksille.

– Hän oli äärettömän ystävällinen ihminen sillä tavalla, että huomioi aina muut.

Tove Jansson oli myös pilapiirtäjä. Hän liittyi Garm-pilalehden toimittajakuntaan jo vuonna 1929, ollessaan vain 15-vuotias.

Vuoden 1991 maaliskuussa Tampereen Taide-museossa järjestettiin Garm-näyttely, joka toi taiteilijan kaupunkiin. Näyttelyn jälkeen ystävykset illastivat yhdessä ravintola Tiiliholvissa. Kuten yleensäkin, tapaaminen oli mieleenpainuva.

– Sain istua Tove Janssonin vieressä ja keskustelimme vilkkaasti Tampereen taidemuseon Muumilaakson tulevaisuudesta. Yhtäkkiä Tove kaivoi pienestä käsilaukustaan Partner-tupakka-askin ja tarjosi minulle. Kieltäydyin kohteliaasti, jolloin hän sanoi: ”Polttaisit nyt, en kehtaa tehdä syntiä yksin.” No, minähän polttelin hänen seurassaan silloin ja jonkin kerran vielä myöhemminkin, Lanki muistelee.

– Olen tamperelaisena iloinen siitä, että Tampere otti vastaan Muumilaakson. Tampere-talossa järjestettiin myös Tove Janssonin 80-vuotisjuhlakonferenssi, juhlavastaanotto Raatihuoneella ja illalliset viihtyisässä Tiiliholvissa. ♦

TEKSTI JA KUVAT PASI TAKALA, FM, lehtori (emeritus)

Huoneita matkustavaisille

Tampere oli aikanaan tunnettu lukuisista matkailijakodeistaan. 1930-lukua voidaan pitää matkailijakotien kulta-aikana. Puhelinluettelosta löytyi parhaimmillaan jopa 15 matkailijakotia. Talvisodan jälkeen näihin lukuihin ei enää koskaan päästy. Lähes kymmenen matkailijakotia piti pintansa 1960-luvulle asti. Elintason noustessa vaatimaton matkailijakotikulttuuri alkoi hiipua. Kyttälä, viimeinen vanhoista matkailijakodeista, sulki ovensa vuonna 1981.

Lähellä rautatieasemaa

Alkujaan matkustajakodit pyrkivät palvelemaan erityisesti junilla kulkevia matkustajia. Puutarhakadulla sijainnutta matkailijakoti Marttaa lukuun ottamatta kaikki muut matkailijakodit sijaitsivat rautatieaseman lähellä. Sijaintia korostettiin puhelinluettelon rivitiedoissa, joihin matkustajakodin nimen yhteyteen oli ympätty esimerkiksi sanat ”lähellä asemaa” (Asuntola), ”aivan lähellä asemaa” (Kalevala) tai lähimpänä rautatieasemaa (Patria). Tätini matkailijakoti Martta ei voinut kilpailla rautatieaseman läheisyydellä. Sinne rautatieasemalta tultiin usein joko vossikan tai taksin kyydissä. Vossikka-ajuri Paavo Lammi kyyditsi niin usein Marttan asiakkaita, että hän ehti iskeä silmänsä matkailijakodin työntekijä Terttuun, jonka hän vei myöhemmin vihille.

Aulis palvelu sekä siistit ja kodikkaat huoneet

Saima Vainion omistama Martta ilmoitti pikku mainoksella paikallislehdissä: ”Matkustajakoti Martta. Tampere. Puutarhakatu 6. Puh. 3342. Rattoisasti vietätte yöne siisteissä, kodikkaissa huoneissa. Huom! Aulis palvelu.”

Matkailijakoti Martta oli ollut olemassa jo vuonna 1917. Alun perin Marttaa piti Länsilehdon pariskunta ja heidän jälkeensä Pertti ja Saima Vainio vuodesta 1933. Pertin kuoltua vuonna 1936 Saima jatkoi matkustajakodin pitämistä yksin vuoteen 1960 asti.

Marttan huoneet oli hinnoiteltu sijaintinsa mukaisesti. Kadun puoleiset huoneet (numerot 1–8) olivat kalliimpia kuin pihanpuoleiset (10–16). Pihan puolella näkyvät olivat karut, vaikka huoneet itsessään olivat kodikkaat. Kiinteistön omistajalla, Ruutin suvulla, oli pihassa romuliike. Romukat nousivat lähes matkustajakodin ikkunoiden korkeudelle. Pihasta kuului ajoittain kovaa kolinaa, kun siellä käsiteltiin, purettiin ja lastattiin romuja.

Kadun puolen huoneista oli matkustajien käytössä vain kuusi. Yksi huone toimi varastona. Huone numero kuusi, jota kutsuttiin Kutoseksi, oli omistajan koti, jossa oli lisäksi alkovi. Huone numero yhdeksän oli vuokrattu hattuliikeelle, ja sinne oli kulku kadun puolelta.

Matkustajakodin tärkein huone oli kuitenkin Köökki eli keittiö. Se oli kohtaamispaikka. Asiakkaat täyttivät käytävän puolella Köökin vieressä pöydän ääressä matkustajakorttinsa, mutta muuten he asioivat keittiössä, mikäli halusivat vaikkapa tilata kahvit huoneeseensa. Köökissä oli matkustajakodin kassa piirongin ylälaatikossa, ja huoneet maksettiin etukäteen. Keittiössä oli iso puuhella ja valtava kannellinen puulaatikko. Siellä oli myös vesikraana, josta tuli vain kylmää vettä. Kaksi vesiklosettia sijaitsi käytävän varressa, toinen naisille ja toinen miehille.

Järjestyssäännöt kielsivät juopottelun

Jokaisessa huoneessa oli pönttöuuni, koska koko talo lämmitettiin puilla. Kalustus ja muu varustus oli vaatimaton. Saima itsekin tiedosti sen. Kun hän tilasi mattoja kadun toiselta puolelta Askosta, hän sanoi mattojen toimitusosoitteeksi ”tuo rämä Martta Puutarhakatu kuudessa”. Kun matot aikanaan tulivat, oli vastaanottajaksi merkitty Martta Rämä.

Matkailijakodissa ei ollut suihkua. Vessojen hanoistakin tuli vain kylmää vettä. Jokaisessa huoneessa oli pesukomuutti ja siinä pesuvati, vesikannu, saippua ja pyyheliina sekä tuhkakuppi. Tupakointi sisällä oli luvallista, mutta juopottelu oli järjestyssäännöissä kielletty. Ensimmäinen oma tupakkakokemukseni on matkustajakodista, kun minulle tuntematon matkustaja lykkäsi suuhuni palavan tupakan ollessani neljävuotias. Yskin kovasti, kun vedin savua keuhkoihini.

Matkailijakodin pitäminen vaati paljon työtä ja myös ulkopuolista työvoimaa. Saimalla itsellään ei ollut lapsia, mutta satunnaista työvoimaa löytyi läheltä, sillä hänen Aili-sisarellaan oli kymmenen lasta ja ahkera aviomies. Vakituisia työntekijöitä oli yleensä omistajan lisäksi yhdestä kolmeen. Yrittäjä itse oli aina paikalla.

Matkustajakortit ja vihkisormukset

Matkailijakoti Marttaan yöpyjiä tuli ympäri Suomea, ani harvoin ulkomailta. Matkustajakortti, jonka asiakkaat täyttivät huonetta varatessaan, oli tärkeä asiakirja. Täytetyt kortit piti toimittaa joka päivä poliisilaitoksen osoitetoimistoon klo 11 mennessä. Poliisit tekivät tarkastuskäyntejä matkustajakoteihin. Samassa huoneessa yöpyvien suhde oli erityisen silmällä pidon alla. Vain naimisissa oleva pariskunta pääsi samaan huoneeseen. Jopa vihkisormusten kaiverruksia jouduttiin tarkistamaan. Se vaati joskus niin tarkkaa näkökykyä, että lasten pyydettiin tihrustamaan ”paremmilla silmillään” kaiverruksia. Jotkut asiakkaat yrittivät huijata ns. saunasormuksilla, jotka olivat halpoja vihkisormusten kopioita. Yöpyjien lisäksi matkustajakodissa kävi myös päiväasiak-

Sukunimi: .....

Etunimet: .....

Arvo tai ammatti: .....

Syntymäaika: .....

Syntymäpaikka: .....

Kotipaikka: .....

.....

Naimaton, naimisissa, leski, eronnut.

Poliisikaavake N:o 13

N:o .....

Matkustajakortti.

Majoitusliike: .....

Huoneen n:o .....

Saapumisaika ...../..... 19... klo .....

Mistä saapunut: .....

.....

Lähtöaika: ...../..... 19..... klo .....

Minne lähtenyt: .....

.....

Asiakkaat täyttivät käytävän
puolella Köökin vieressä pöydän
ääressä matkustajakorttinsa, mutta
muuten he asioivat keittiössä,
mikäli halusivat vaikkapa tilata
kahvit huoneeseensa.

MATKUSTAJAKOTI

RESANDEHEM

Martta

Puh. 23342

Huone N:o 7

Rum

Hinta 800

Pris

mk

Lisävuode Extra bödd

300

mk

El palvelunhaja Utan betjänings avgift

Tel. ....

TARJOILLAAN – SERVERAS:

Kahvia – Kaffe ..... 100 mk

Vinvalitusjuomat – Läskedrycker ..... 45 mk

Pilsneri – Pilsner ..... 45 mk

Vichy ..... 35 mk

..... mk

..... mk

Puhelin – Telefon ..... 20 mk

JÄRJESTYSSÄÄNNÖT:

1. Juopottelua ei sallita.

2. Matkustajakorttiedoista vastaa asiakas lain mukaan.

3. Maksu peritään etujälkikäte.

4. Huone on irtisanottava ennen lähtöä.

5. Asiakkaiden jättämistä tavaroista esime vastaa.

6. Oma sähkökaloja ei saa käyttää ilman lupaa.

Lisäyksiä: .....

.....

.....

.....

ORDNINGSREGLER:

1. Alkoholinbruk förbjudas.

2. För uppgifterna i resandekortet svarar kunden enligt lag.

3. Betalningen sker i för-efterkott.

4. Rummet bör uppsägas ..... före avresan.

5. För efterlämnade effekter ansvarar vi icke.

6. Egna el-apparater må ej användas utan tillstånd.

Tilläggs: .....

.....

.....

.....

9

Pasi Takalan kotialbumi

Saima Vainio eturivissä keskimmäisenä.

kaita, jotka viipyivät huoneessaan vain tunnista pariin-kolmeen tuntiin. Maksamaansa huoneeseen oli luvallista tuoda myös vieraita, mutta heidän oli poistuttava klo 23 mennessä.

Kun matkustajakodin ikkunat helisivät

Talvisodan aikana monet rakennukset kärsivät pommituksista Tampereella. Osittain tai kokonaan tuhoutui 373 rakennusta. Näistä täysin tuhoutuneita oli 76. Matkailijakoti Martta selviytyi vähin vaurioin, mutta osansa sai sekin. Puutarhakadun puolelta matkustajakodin kaikki ikkunat yhtä lukuun ottamatta menivät säpäleiksi. Vain Saiman huoneen sisempi ikkuna säilyi ehjänä. Talvipakkasilla ja sotaolosuhteissa ikkunoiden uusiminen otti aikansa ja aiheutti ongelmia huoneiden lämpiminä pitämisessä. Sotavuosina ajoittain Marttaan majoitettiin Suomen armeijan upseereita, jotka olivat matkalla ”sinne jonnekin”. Hälytyssummereiden soidessa Marttasta mentiin ”pommisuojaan” hotelli Hämeenpyörän tiloihin.

Toisen kerran matkailijakoti Marttan ikkunat helisivät heinäkuussa 1957. Miesmuistiin pahin rajuilma Tampereen seudulla koettiin 27.7.1957. Suuret rakeet tai oikeammin jään kappaleet, joita satoi taivaan täydeltä, rikkoivat satoja ikkunoita ja aiheuttivat miljoonien markkojen vahingot Tampereella. Suurimmat rakeet olivat halkaisijaltaan jopa 10-senttisiä. Marttan kadun puoleiset ikkunat kokivat täsmälleen saman kohtalon kuin talvisodan aikana: kaikki ikkunat paitsi Saiman huoneen sisempi ikkuna menivät sirpaleiksi. Aamulehti kertoi suurin otsikoin ja kuvin seuraavana päivänä rajuilmasta. Kuvassa jäänpalat olivat saaneet vertailun vuoksi rinnalleen tulitikkurAsian, joka havainnollisti jättirakeiden suuruutta. Itse laitoin tuon rajuilman jälkeen konkreettisesti jäitä hattuun, kun keräsin kotini lähimetsästä lippalakkini täyteen jäitä. Se on kyllä coolein lapsuusmuistoni.

Yritystoiminnan laajentamista

Saima otti 1940-luvulla rohkean askeleen ja hankki toisenkin matkailijakodin, Hämeen, joka sijaitsi Tuomiokirkonkatu 28:ssa. Häme niin kuin Marttakin olivat vuokratiloja, joissa Saima toimi yrittäjänä. Saiman Elli-sisaren tytär Terttu helpotti miehensä Paavo Lammin kanssa Saiman työtaakkaa vastatessaan vuosina 1949–1952 matkustajakoti Hämeestä. Luvan matkustajakodin pitämiseen vasta 24-vuotias Terttu sai lääninhallitukselta. Hämeessä oli yhdeksän huonetta, joihin sai majoittaa 21 henkilöä. Hämeen kokonaispinta-ala oli 151 neliötä. Pienistä tiloista oli hyötyäkin sikäli, että lämmittäminen oli helpompaa kuin Marttassa. Häme sai lämpönsä keskitetysti keittiön hellasta. Matkustajakoti Hämeen lämpöä sain itsekin kokea maaliskuussa 1950, kun vanhempani kiikkuttivat minut suoraan synnytyslaitokselta Hämeeseen kastettavaksi. Rovasti Paavo Lehtinen kastoi minut, ja kummeinani toimivat Terttu ja Paavo Lammi.

Matkailijakoti Marttan viimeiset henkäykset

Saima eläköityi vuonna 1960, ja samalla loppui matkailijakoti Marttan toiminta. Matkustajakodin tilat jäivät omistajiensa eli romu-Ruutien haltuun. Pian rakennus sai purkumääräyksen. Kappale Tampereen historiaa siirtyi unholaan. Purkutöiden jälkeen kaivettiin nykyisen virastotalon perustuksia. Mitä silloin löytyikään Marttan ja romu-Ruutin pihasta: räjähtämätön talvisodan aikainen pommi! Onneksi pommi oli jäänyt suutariksi – muuten olisivat helisseet muutkin kuin matkustajakodin kadun puoleiset ikkunat. Haikain mielin sekä Saima että meidän koko suku sanoi hyvästit rakkaalle ja muistorikkaalle matkustajakodille. Samaa haikeutta on myös oheisessa Einari Vuorelan runossa, jonka hän kirjoitti matkustajakorttiin Marttassa työskennelleelle sisarelleni Sirpalle (s.1935) vuonna 1957. ♦

Lähtö

(Einari Vuorela)

Monta on merellä aallonharjaa
monta on taivaalla tähteä.
Enemmän minulla on kyyneleitä,
kun Sinun täytyy lähteä.
Yö ja päivä, talvi ja kesä
aina vaihtuvat vuorollaan.
Lähtevät linnut, palaavat linnut,
Sinä et palaa milloinkaan.

HUOM! Matkailijakoti Marttan aikana Martta-sanaa taivutettiin kielen vastaisesti, ilman astevaihtelua. Siis: esimerkiksi Marttan eikä Martan, Marttassa eikä Martassa. Kirjoittajasta tuntui tutummalta mennä vanhan käytännön mukaan – perinteitä kunniottaen.

KOLUMNI

TEKSTI FT JUSSI LAHTINEN

Kirjakulttuurin luvattu kaupunki

Edellisessä kolumnissani (Ruoka & Kulttuuri 4/2024) kävin läpi tamperelaisia nykykirjailijoita. Nyt jatkan teemaa laajentamalla aiheeksi kokonaisen kirjakulttuurin – eli sen, miten kirjallisuus näkyy kaupunkikuvassa ja kaupungin hengessä yleisemmin. Tampere on ollut ja on yhä yksi Suomen kirjallisista keskuksista. Se kilpailee Helsingin kanssa Suomen kirjakulttuurin pääkaupungin tittelistä. Tällä kilpailulla on jo pitkät historialliset juuret.

Historian havinaa

Jo 1940–1950-luvuilla Tampere asettui Helsingin kirjalliseksi vastavoimaksi. Kun helsinkiläinen kulttuurieliitti innostui niin sanotusta modernismista – eli kokeilevia kerrontamuotoja, yksilöpsykologiaa ja esteettisyyttä korostavasta kaunokirjallisuudesta – kehkeytyi Tampereesta realistisen, yhteiskuntaan suuntautuneen kirjallisuuden koti.

Tämän kilpailuasetelman yhdeksi monumentiksi on nostettu tamperelainen Mäkelän piiri. Kirjastonhoitaja **Mikko Mäkelän** ympärille sotien jälkeen muodostunut kirjailijaryhmä koostui pääasiassa työväenluokasta ponnistaneista kirjailijoista, kuuluisimpina **Lauri Viita** ja **Väinö Linna**. Ero akateemiseen ja keskiluokkaiseen helsinkiläiskirjailijoiden eliittiin oli selvä.

Mäkelän piirin tärkein toimintamuoto oli Tampereen vanhalla kirjastotalolla järjestetyt kirjauutuuksien maanantaiesittelyt, jotka kokosivat runsaasti tamperelaisia yhteen. Esittelyjen jälkeen paikalla olleet kirjailijat siirtyivät viettämään iltaa Mäkelän kotiin. Illanistujaisten tunnelmaa on kutsuttu legendaariseksi. Vuonna 1954 hajonneen Mäkelän piiriin voi katsoa aloittaneen Tampereen omaleimaisen kirjallisen elämän, joka jatkuu yhä edelleen.

Kirjakulttuurin kaupunki

Nyky-Tampere on todellinen kirjakulttuurin kehto. Kaupungissa sijaitsee muun muassa lasten- ja nuortenkirjallisuuden tiedottamiseen erikoistunut Lastenkirjainstituutti. Viita-akatemia taas on eittämättä yksi Suomen laadukkaimmista kirjoittamisen koulutusohjelmista, ja Suomen ensimmäinen maakunnallinen kirjailijayhdistys, nykyiseltä nimeltään Pirkkalaikirjailijat, on perustettu Tampereella. Onpahan Tampereen nykyistä pääkirjastoa Metsoa sanottu väkilukuun suhteutettuna maailman suosituimmaksi kirjastoksi. Monet nykykirjailijat ovat myös opiskelleet Tampereen yliopistossa kirjallisuutta.

Yksi erinomainen esimerkki tamperelaisten arvostuksesta kirjoja kohtaan alkoi noin 30 vuotta sitten ja jatkuu yhä. 1990-luvun alussa Pispalan kunnallinen lähikirjasto päätettiin

lakkauttaa laman puristuksissa. Tämä ei kuitenkaan aktiivisen alueen asukkaita lannistanut, vaan he päättivät perustaa uuden kirjaston yhdistyspohjalta. Pispalan kirjastoyhdistys ry:n pyörittämä kirjasto on toiminut alueen lähikirjastona aina vuodesta 1997 asti. Toiminta on perustunut alusta asti vapaaehtoisuuteen, kirjalahjoituksiin ja tukityöllistettyjen työpanokseen. Kirjasto on tamperelaisille liian tärkeä instituutio menetettäväksi.

Kirjatapahtumia ympäri vuoden

Tampere on lukuisten laadukkaiden – ja toisiaan tukevien – vuosittaisten kirjallisuustapahtumien koti. Helmikuussa Tampereen yliopiston kirjallisuuden opiskelijoiden järjestämä Elävän Kirjallisuuden Festivaali perustettiin alun perin vaihtoehdoksi kaupallisille ja henkilökeskeisille kirjamesseille. Heti perään maaliskuussa Tampere kuplii -tapahtuma kokoaa yhteen suomalaisen sarjakuvan suuria nimiä. Keväisin Metson messut on koko perheen maksuton kirjallisuus- ja musiikkitapahtuma.

Kesällä kirjanälkäiset tamperelaiset suuntaavat Sastamalaan (Vanhan kirjallisuuden päivät ja Kirjakorttelin yö), Urjalaan (Pentinkulman päivät) ja Ruovedelle (Vinhaan kirjakaupan tapahtumat). Elo-syyskuun vaihteessa järjestetään Työväenkirjallisuuden päivä, jossa keskiössä on yhteiskunnallinen kirjallisuus. Sekä Työväenkirjallisuuden päivä että edellä mainittu Elävän Kirjallisuuden Festivaali järjestetään Työväenmuseo Werstaalla, Väinö Linnan entisten työsalien uumenissa.

Tampereen suurin kirjallisuustapahtuma on loppuvuonna järjestettävä Tampereen Kirjafestarit. Se kilpailee Suomen suurimpien, Helsingissä ja Turussa järjestettävien kirjamessejen kanssa, mutta samalla se on astetta pienempi ja lähestyttävämpi. Tampere-talo tarjoaa tapahtumalle ihmisläheisemmät tilat kuin suuret messukeskukset.

Tampere ei väsy

2020-luvun kuluessa Tampereen kirjakulttuuri ei näytä väsymisen merkkejä. Tampereen seutu inspiroi ja houkuttelee yhä uusia kirjailijoita samalla, kun itse kaupunki täyttyy kirjallisuustapahtumista ja muusta toiminnasta ympäri vuoden. Tampere oli sotien jälkeen vastavoima kulttuurin portinvartijoiden tavalle arvottaa kirjallisuutta, ja tätä henkeä voi tunnistaa kaupungista yhä.

Tampereen Kirjafestarit ovat tästä hengestä hyvä esimerkki. Vaikka festivaali on kaupallinen tapahtuma, niin paikalliset yhdistykset, pienkustantamot ja muut marginaalisemmat toimijat ovat siellä näkyvästi esillä. Tampereella kukoistaakin yhteisöllinen ja kaikenkokoinen kirjakulttuuri. Kaupungista löytyy jokaiselle kirjan nälkäiselle jotain.

TEKSTI JA KUVAT JANI KINNUNEN

Tampereen kauppahallin antia vaativampaan ruoanlaittoon

Tampereen kauppahalli tarjoaa laajan valikoiman tuotteita, joita ei muualta Tampereelta saa. Kun kokkaaminen vaatii erikoisempia raaka-aineita, kannattaa ensimmäiseksi tarkistaa hallin tiskit ja hyllyt. Palvelevilla tiskeillä on myös se hyvä puoli, että saat täsmämäärän haluamaasi tuotetta sekä roppakaupalla tietoa sen taustasta. Kiersimme kauppahallin putiikit ja palvelutiskit ja keräsimme yhteen joitakin tuotteita, joita on turhaa etsiä paikallisista marketeista.

Kalat ja äyriäiset

Kaupungin ylivoimaisesti paras kalatiski löytyy Kalaherkut Nygreniltä. Tarjolla on kattava valikoima lähijärvien antia, eksoottisempia vonkaleita ja äyriäisiä sekä muun muassa Näsinneulassa työskennelleen keittiömestari Jarmo Kajanderin loitimia valmisruokia.

Nygrenille saapuu kuorma Göteborgin kalahuutokaupasta aina torstaisin, joten erikoisempaa tarjontaa kannattaa käydä katsomassa silloin. Mikäli mielessä on valmiiksi jotain erikoisempaa merenherkkua, kannattaa heille vinkata ajoissa, niin yrittävät saada sellaista tilaukseen mukaan. Kannattaa esittää muunkinlaisia toiveita ajoissa. Esimerkiksi valmiiksi jauhettua haukea saa, jos vain kiire sen sallii.

Juustot

Tampereen ainoa päivittäin palveleva juustotiski Juustosoppi on tarjonnut kattavimman juustovalikoiman jo yli 40 vuoden ajan. Eija Ahvenjärven juustovitriinistä löytyy varmasti passeli juustokimpale jokaiseen tarpeeseen. Ylivertaisuus muihin toimijoihin tiivistyy asiantuntemuksessa sekä maistatusmahdollisuudessa. Kauppiaan kanssa voi juustotarjottimen suunnitella yhdessä ja räätälöidä omaan makuun sopivaksi. Luonnollisesti juustoista saa juuri haluamansa kokoisia paloja toisin kuin markettien kelmusta.

Juustojen lisäksi Juustosopista löytyy lähituottajien maitoa, ternimaitoa sekä laatu-siidereitä.

Leikkeleet

Moni leikkele kuivuu muovin sisällä valmiiksi siivutettuna. Etenkin parmankinkun pinta ja rakenne tuntuu helposti muovisen sitkeältä. Se kun on tarkoitus syödä sa- ➤

OHANA
Grille Burgers

Tampereen Kauppahalli
Tuhteja, Burgereita
Hämeenkatu 19
040 7022988

Winebistro¹⁹¹⁰

Kauppakatu 4, Tampere | www.wb1910.fi

man päivän aikana leikkuusta. Koiviston lihakaupassa lihat siivutetaan tuoreeltaan ja mukaan saa täsmämäärän herkkua. Kannattaa kokeilla erilaisia salameja, pastramia ja kilohinnaltaan parin sadan euron bellota-kinkkua, jota voi ostaa ihan muutaman siivun verran todelliseen herkutteluun.

Liha

Markettien lihatiskit painottuvat kassleriin, fileeseen ja jauhelihaan. Toisin on Lihakippareilla. Tarjontaa löytyy porsaansorkista kunnolla marmoroituihin pihveihin ja tamperelaisen Nakki-Hannun tuoremakkaroihin. Pälle vielä muun muassa lähitilan palvipeuraa ja kylmäsavustettua hevosta. Kotimainen lammas on melko harvinainen raaka-aine, mutta sitäkin löytyi tarkastushetkellä Lihakippareiden tiskistä potkakiekkoina ja karitsan jauhelihana.

Kasvikset

Markettien hedelmä- ja vihannesosastot ovat varsin ankean oloisia, vaikka pientä yritystä viime vuosina onkin näkynyt. Sen sijaan Vihannespuoti Vallius esittelee tarjontaansa selkeästi ja tyyllillä. Oppia saisivat ottaa niin marketit kuin torikauppiat. Muutamiin neliöihin on saatu esille kaikenkattava kirjo kasvismaailmasta. Kaikki näyttävät priimalta ja valikoima elää mainiosti sesonkien mukaan tarjoten kuitenkin kotikokkaajalle kaiken tarvittavan. Yritäpä löytää marketista niinkin yksinkertaista herkkua kuin punasikuri. Valliukselta löydät sen liki aina. Tarjolla on myös monenlaisia erikoisuuksia maailmalta sekä lähituojien yllättävääkin antia kuten loppukesän pirkanmaalaiset viinirypäleet.

Lähiuukaa ja perinneherkkuja

Tampereelta ei liemmin saa savolaista “kunnon” ruisleipää. Limppumallin ehtaa ruista. Herkkuveräjältä saa kenties sitä kuuluisinta versiota eli kajaanilaisen Pekka Heikkisen & kumpp. -leipomon puu-uuniruisleipää. Herkkuveräjän kaikki tuotteet tulevat suoraan kotimaisilta tuottajilta ilman välikäsiä. Tarjolla on lähituottajien lihoja, kananmunia ja lempääläisen Soosipoikien chilikastikkeita.

Kananmunia tulee vitriini täyteen torstaisin ja viikon aikana se myös myydään tyhjäksi. Munien maukas salaisuus on, ettei vapaille kanoille syötetä rehua, jossa on soijaa tai kalajauhetta. Eron markettimunaan huomaa.

Vaikka lihaa myydään hallissa useammassa paikassa, on jokainen kauppa löytänyt omanlaisensa tarjottavan. Herkkuveräjällä se tarkoittaa peinteikkaita tuotteita savukalkkunasta forssalaisen Hakalan Lihan 50-luvun reseptillä tehtyyn Suomi-makkaraan. Upea lisä on myös toisinaan myyntiin tulevat kokonaisena savustetut broilerit. Ne tosin myydään silmänräpäyksessä.

Espanjalaiset herkut

Heart of Spain tunnetaan parhaiten paikan päällä leikatusta ilmakeivästä kin-kusta, baskilaisesta juustokakusta sekä voitokkaista pintxoistaan. Ravintolakojun yhteydessä on myös herkkukauppa, josta löytyy monenlaisia espanjalaisia tuotteita omana maahantuontina. Vinkkinä esimerkiksi huippulaadukkaita oliivit sekä espanjalaiset makkarat ja leikkeleet. Kannattaa myös kysäistä, olisiko joitain herkkuja irtomyyntissä.

Muut herkut

Tampereen kauppahallin muihin spesiaaliputiikkeihin kuuluvat mm. leipomot ja Tallipihan Suklaapuoti. Tuore pulla ja leipä ovat muuttuneet nykymaailmassa luksukseksi. Sellaisia tarjoavat Kauppahallin Leipomo, Boulangerie Marcon myyntipiste, Café de Halle, Pullapuoti Wilenius, Aallon Leipomo, Brander, Hakasen Leipomo, Kahvila Aniitta sekä Pyynikin Munkkikahvila. Tallipihan Suklaapuodista löytyy käsintehdyt laatusuklaat ja juuri haluamasi määrän ja laadun mukaan. Kauppahallin erikoisemmasta annista on mainittava myös Maahan Delin itsetehty tuorepasta kotona kokattavaksi. Tai voi sitä paikan päälläkin nauttia.

Poikkea ostoksilla ja vietä maukas juustoilta vaikkapa hiihtolomalla.

www.juustosoppi.fi Katso lisää

Kauppahalli | Hämeenkatu 19, Tampere

Seuraa meitä! @juustosoppi

Maailman parasta kääretorttua ja muita suussa sulavia herkkuja!

Kahvi & kääretorttu

4€

03 2142 585
Hämeenkatu 19,
KAUPPAHALLI

vuodenaikaa

Bienvenue!

Tervetuloa meille maistamaan pieni pala Ranskaa.

KAUPPAHALLI - Hämeenkatu 19, 33200 Tampere
03 212 4712 • ravintola@4vuodenaikaa.fi
www.4vuodenaikaa.fi

**Gluteeniton leipomo
ILONA**
Vikinraitti 4,
33880 Lempäälä
050 4773500
www.ilonaleipomo.fi

Ja elämä maistuu taas...

**Valmistamme käsityönä
gluteenittomia leivonnaisia**

**KAURASTON
PAKARI**

Puh. 044 580 0720 • www.kaurastonpakari.fi

Naudanlihaa!

Luomuna! Suoraan tilalta!

0400 168128 KOTINKULJETUS

 antilanluomupihvit.com

Juustolassamme valmistuvat käsin tehdyt tuotteet Suomen alkuperäisvuohen maidosta.

Kosmetiikkapajalla valmistuvat käsin tehty vuohenmaitokosmetiikka ja Wanhajan nahkarasva.

www.peevontila.fi

Peevontie 13, 32730 Sastamala
045 674 0049 • peevontila@gmail.com

PETER Dörig

TULI SVEITSISTÄ
RIKASTUTTAMAAN
JUUSTOKULTTUURIA
SUOMEEN

HERKKUJUUSTOLA

WWW.HERKKUJUUSTOLA.FI

JUUSTOLA • TEHTAANMYYMÄLÄ • RAVINTOLA

Lähipientuottajia, joiden tuotteita löydät Tampereen kauppahallista:

- Heikkilän juustola Pälkäne**
• Luomumaitoa ja -juustoja • Juustosoppi
- Herkkujuustola, Sastamala**
• Juustoja • Juustosoppi
- Hornan vapaa possu ja muna, Huittinen**
• Vapaan kanan munat • Herkkuveräjä
- Maalaisleipomo Juurilla, Pinsiö**
• Monenlaista leipää • Herkkuveräjä
- Kotipalvi, Humppila**
• Monenlaista palvattua lihaa • Herkkuveräjä
- Lallin Lammas, Säkylän Köyliö**
• Lammasta ja karitsaa • Lihakipparit
- Metsärannan Liha, Punkalaidun**
• Riistaa paloina ja leikkeleinä • Lihakipparit
- Polven Juustola, Kouvola**
• Juustoja erityismainintana leipäjuusto • Juustosoppi
- Soosipojat, Lempäälä**
• Chilikastikkeita • Herkkuveräjä
- Lihanjalostamo Willgrén, Pirkkala**
• Monenlaista lihaa ja mm. savustettuja broilereita
• Herkkuveräjä ♦

TEKSTI MARI PIHLAJANIEMI
KUVAT FREEPIK

Aina on aihetta juhlaan!

Elämän käännekohtia on ilo juhlistaa yhdessä läheisten kanssa. Toisinaan oman kodin neliömäärä ei kuitenkaan riitä haluttuun vierasmäärään, tai juhlien järjestäminen kotona koetaan muuten epäkäytännöllisenä.

>

Ravintola tai muu vuokrattava juhlatila voi tarjota tunnelmalliset puitteet niin suureen kuin pienempäänkin juhlaan. Kun juhlia halutaan viettää kodin ulkopuolella, on kuitenkin muutamia käytännön asioita, jotka olisi hyvä huomioida heti suunnitteluvaiheessa. Jo tilaisuuden luonne sanelee järjestelyiden osalta paljon.

– Pyydän aina asiakasta ensin miettimään, mitä sillä tilaisuudelta haluaa ja mitä ei missään nimessä halua. Jos on vaikka syntymäpäiväjuhla, minkä tyylinen juhla niistä halutaan ja mitä siellä halutaan tapahtuvan? Sen ympärille lähdetään rakentamaan, kertoo hää- ja juhlasuunnittelija **Eija Holmberg-Lehto**. Hän on toiminut juhlasuunnittelun parissa vuodesta 2007 lähtien ja kirjoittanut aiheesta myös kirjan *Unohtumattomat häät sekä Tapahtumajärjestäjän oppaan*.

Useimmille meistä juhlien järjestäminen ei ole kuitenkaan jokapäiväistä hommaa. Holmberg-Lehto vinkkaa netistä löytyvän erilaisia muistilistoja avuksi juhlasuunnittelun aloittamiseen.

– Kannattaa ehdottomasti ottaa sellainen avuksi. Niitä asioita on kuitenkin yllättävän paljon. Kuulen asiakkailta usein, että enpä olisi tuollaista osannut ottaa ajatelleeksi.

Juhlan luonne ja vierasmäärä ohjaa juhlatilan valintaa

Juhlan luonne määrittelee Holmberg-Lehdon mukaan sen, millainen juhlatila siihen soveltuisi – halutaanko huvilaa, juhlasalia tai kenties hallia? Toinen tärkeä tekijä on kaavailtu vierasmäärä. Hän neuvoo noudattamaan juhlatilojen ilmoitettua henkilömitoitusta. Jos tila on siis tarkoitettu 50 henkilölle, sinne ei kannata yrittää tunkea 70 vierasta.

– Liian pieni on epämurkavaa kaikille, ja liian iso tuntuu hallilta eikä siellä tavoiteta ehkä sitä kivaa intiimiä tunnelmaa, jota halutaan.

Holmberg-Lehto kehottaa miettimään myös tilan saavutettavuutta: onnistuuko paikalle kulku julkisilla liikennevälineillä, onko pysäköintipaikkoja riittävästi ja pääsevätkö esimerkiksi liikuntarajoitteisetkin tilaan. Näiden ohella juhlaan kaavailtu ohjelma asettaa omat vaatimuksensa juhlatilalle.

– Jos siellä syödään, onko siihen ruuan valmistukseen ja tarjoiluun tarvittavat tilat, millainen keittiö on, millaiset ovat kylmäsäilytystilat, hän luettelee.

– Jos on tarkoitus tanssia, siihen tarvitaan tila, ja jos tiedossa on puheita, sitä varten tarvitaan välineet.

Hyvä apu ovat netissä olevat hakukoneet, joista voi etsiä sopivaa juhlatilaa eri kriteereillä: mikä on aiottu henkilömäärä, saako järjestäjä tuoda omat juomat, tai onko saatavilla vaikkapa sauna.

Kaikkea ei tarvitse yrittää tehdä itse

Usein juhlanjärjestäjän ajatuksena on tehdä itse ruuat, hakea juomat ja hoitaa vielä musiikkikin juhliinsa. Holmberg-Lehto muistuttaa, että kaikkea ei kuitenkaan kannata yrittää tehdä itse. Palveluita on nykyään saatavilla ja niitä kannattaa käyttää tarpeen mukaan.

– Varsinkin jos juhla on itse järjestämässä, hänen tehtävänsä on juhlaa, nauttia päivästä ja vieraiden kanssa olemisesta.

Hän nauraa tosin kompastuneensa samaan itsekin. Viime vuonna täyttäessään pyöreitä hän oli varannut juhlatilan ja visioinut sinne kaikkea, mitä ammattimaisen juhlasuunnittelijan mieleen vain voikaan juolahtaa – muun muassa katon täydeltä ilmapalloja.

Lopulta hän oli havahtunut suunnitelmiansa suuruuteen: kuka tämän kaiken tekisi ja siivoaisi?

– Juhlan järjestäjän on tärkeää miettiä se logistiikka, milloin ja millä viedään tavarat, milloin koristellaan ja siivotaan, ja onhan paikalla joku avaamassa ovia.

Holmberg-Lehto toteaa myös juhlien jälkeisen suunnittelun tuppaaavan unohtumaan. Juhlatavarat on kuitenkin saatava myös pois tilasta ja lainatut ja vuokratut tarvikkeet palautettava.

– Ehdottomasti paras on, jos tilan saa koko viikonlopuksi, että pääsee perjantaina rauhassa tekemään ja sunnuntaina siivoamaan.

Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty – myös juhlissa

Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty myös juhlaa järjestettäessä. Holmberg-Lehto vinkkaa, että tilaisuuden aikatauluttamisen helpottamiseksi päivästä voi käydä myös mielikuvaharjoittelua: mitä tapahtuu, kun vieras tulee paikalle, ja miten paljon aikaa mikäkin osa juhlaohjelmasta vie?

Yhdessäololle ja seurustelulle on hyvä varata aikaa, mutta turha odottelu latistaa helposti juhlatunnelman. Juhlitasuunnittelija toteaa ihmisten arvostavan sitä, että ohjelma on soljuvaa ja illan kulku tiedossa.

– Onko se sitten pöydissä ohjelmia, joissa kerrotaan mitä tapahtuu, tai seremoniamestari, joka kertoo mitä tapahtuu ja missä vieraiden odotetaan olevan.

Juhlien suunnittelussa olisi hyvä olla jokin punainen lanka, jota noudatetaan kutsuista ja koristeluista lähtien. Holmberg-Lehto kertoo sen helpottavan juhlanjärjestäjän omaa visiota ja siinä pysymistä. Etenkin kutsu tulee laatia niin, että vieraat tietävät, mitä odottaa – ja mitä heiltä odotetaan.

Juhlien suunnittelussa olisi hyvä olla jokin punainen lanka, jota noudatetaan kutsuista ja koristeluista lähtien. Holmberg-Lehto kertoo sen helpottavan juhlanjärjestäjän omaa visiota ja siinä pysymistä.

Tarjoiluihin panostaminen ei mene hukkaan

Holmberg-Lehto muistuttaa kutsujen ja koristelujen kuvastavan tilaisuutta ja sen luonnetta.

– Jos ollaan kakkukahvijuhlissa, olisi kauniit valkoiset pöytäliinat, servietit ja ehkä viulumusiikkia, joka kertoo herkkyydestä. Ja jos haluat hyvät bileet, sitten samppanjat ja ilotulitukset voivat räiskyä heti kutsuissa, että tervetuloa vuosisadan bileisiin.

Juhlasuunnittelijan kokemuksen perusteella on vielä eräs asia, johon juhlissa erityisesti kannattaa panostaa: ruoka, ja tarjoilut ylipäätään.

– Ihmiset muistavat yleensä aina ruoan; oliko se kylmää, kuumaa, oliko sitä riittävästi, Holmberg-Lehto kertoo.

Toisena hän mainitsee juhlien valokuvauksen ja videokuvauksen. Ne voivat usein jäädä yksittäisen vieraan tai läheisen kontolle, jonka oma juhlinta jää sitten vähiin. Hän kehottaakin miettimään, voisiko kuvaustehtävään hankkia paikalle jonkun ulkopuolisen. Kuvat ja video ovat kuitenkin kaunis muisto tilaisuudesta niin juhlan järjestäjälle kuin vieraillekin, joten niistä ei kannata pihistellä. Myös erilaiset vieraskirjat ja tervehdykset ilahduttavat vielä pitkään jälkikäteen.

Vältä yllätykset sopimalla asioista kirjallisesti

Olipa kyseessä sitten catering, koristelut tai esiintyjät, Holmberg-Lehto suosittelee etsimään omaan tyyliin sopivat tekijät ja pyytämään tarjoukset aina kolmelta palveluntarjoajalta, jotta näitä voi vertailla. Palveluista kannattaa sopia kirjallisesti esimerkiksi sähköpostilla. Näin on helppo tarkistaa, että asiat on

tehty kuten sovittu ja loppusummakin sovittu mukainen. Myös peruutusehdot selviävät tarvittaessa sopimuksista.

Esimerkiksi cateringin ja juhlatilan osalta tulee selvittää tarkasti, mitä kaikkea ne sisältävät: tuleeko mukana astiat, pöytäliinat tai henkilökuntaa, tai onko tilassa äänentoistoon tarvittavat laitteet.

– Yleensä paikassa voi olla astiat, mutta ei pöytäliinoja ja serviettejä. Ne pitää vuokrata tai hankkia pitopalvelun kautta. Ja hyvin usein on, ettei seinille saa kiinnittää mitään tai kynttilöitä polttaa, Holmberg-Lehto kertoo.

Käytännöt kannattaa varmistaa ja sopia kirjallisesti jo ennakkoon: muun muassa milloin tilaan pääsee, monelta pitää poistua ja millaista siivousastetta vaaditaan. Ruuan säilytystä varten kannattaa varmistaa, että kylmätilaa on tarpeeksi saatavilla.

– Ravintoloissa tietenkin aina se ravintola tarjoaa ruuan ja juoman, sinne ei voi omia viedä. Juhlatiloissa on vähän vaihtelevia käytäntöjä. Usein niihin saa viedä itse ruuat, mutta osalla voi olla oma catering, jota he käyttävät, ja sitten saa viedä omat juomat.

Musiikki luo juhlatunnelman

Musiikilla on todella suuri merkitys tunnelman luomisessa, Holmberg-Lehto muistuttaa.

– Ihmiset vapautuvat, kun on musiikkia. Ruokailun aikanakin voisi olla taustamusiikkia.

Jos illalle halutaan hyvät bileet ja tanssia, DJ tai bändi on hänen mukaansa hyvä vaihtoehto. Jos kaivataan rauhallisempaa tunnelmaa, esiintyjäksi voi harkita esimerkiksi trioja tai trubaduuria.

Holmberg-Lehto toteaa bändin yleensä kertovan, mitä he tarvitsevat tilan ja esimerkiksi sähköjen osal-

ta. Juhlan järjestäjän ei siis tarvitse miettiä kuin bändin sijoittelua: onko juhlatilassa lava, jolla bändi voi soittaa, vai sijoitetaanko heidät johonkin kulmaan tai nurkkaukseen?

Hän kehottaa huomioimaan myös tilan akustiikan, ja onko tarkoitus seurustella vai tanssia. Bändin saavuttua paikalle on mielekkäämpää keskittyä tanssiin eikä seurusteluun.

– On bändillekin kurjaa, jos ihmiset eivät tanssi.

Soittajillekin on lisäksi hyvä varata tilaisuuteen ruokaa ja juomaa. Usein bändi tarvitsee myös tavaroileen jonkin takahuoneen, jossa he voivat viettää aikaa ennen osuuttaan illasta.

Juhlat saavat olla järjestäjänsä näköiset

Holmberg-Lehto huomauttaa, että vieraat ja heidän viihtymisensä on toki tärkeää huomioida: ruokatarjoiluissa on hyvä muistaa vieraiden mahdolliset ruokarajoitteet ja musiikkivalinnoissa myös muiden mieltymykset. Epäonnistumista on kuitenkin turha pelätä. Juhlat saavat aina olla järjestäjänsä näköiset.

– Ei tarvitse oikeasti olla mitään järjestyttävän suurta. Elämä on elettäväksi, ja siihen kuuluvat juhlat ja ihmiset ja ystävät.

Esimerkiksi syntymäpäiväjuhlat voi järjestää läheisten kesken vaikka nyyttäriperiaatteella, jossa lahjojen sijaan kukin vieraista tuo jotain tarjottavaa.

– Pienelläkin budjetilla voi järjestää. Monesti esimerkiksi koristeluja voi vuokrata tai lainata.

Hän huomauttaa koristeita löytyvän myös luonnosta, kunhan käyttää mielikuvitusta. Inspiraatiota voi hakea esimerkiksi Pinterestistä, joka on suorastaan ehtymätön ideapankki. ♦

TEKSTI MARI PIHLAJANIEMI

Viiniä ja ruokaa, musiikkia ja aurinkoa – Kreikka vie mukanaan

Tampereen Suomi-Kreikka -yhdistys on tarjonnut jo liki 50 vuoden ajan kaikille kreikanmielisille mahdollisuuden tutustua rakastamaansa maahan ja sen kulttuuriin pintaa syvemältä, yhdessä muiden samanhenkisten kanssa.

Kreikka on ollut suomalaisten rakastama matkakohde jo vuosikymmenten ajan. Toisille maa voi olla tuttu lähinnä koulun historian tunneilta, mutta monet ovat hurahtaneet sitäkin yvemmin kreikkalaiseen ruokaan ja juomaan, historiaan, kulttuuriin – tai aurinkoon ja rantoihin.

Jotkut Kreikkaan rakastuneet tamperelaisetkin ovat jääneet aikoinaan sille tielleen. He, jotka ovat onnistuneet (tai joutuneet) palaamaan takaisin, ovat voineet tyydyttää Kreikka-kaipuutaan Tampereen Suomi-Kreikka -yhdistyksessä, yhdessä muiden samanhenkisten kanssa.

Muinaiskreikka vei mennessään

Tampereen Suomi-Kreikka -yhdistyksen nykyinen puheenjohtaja **Stephen Evans** on opiskellut kreikan kieltä 60 vuoden ajan. Pohjalla hänellä oli jo 12-vuotiaana aloitetut ranskan ja sittemmin latinan opinnot. Haave papin urasta ja kirkkokuorossa tavatun ystävän tarjous opettaa antiikin kreikkaa johdattivat hänet lopulta Kreikan pariin.

– Pääsin Oxfordiin lukemaan antiikin kreikkaa, la-

tinaa ja historiaa, Evans kertoo. ”Viikinkihulluus” eli kiinnostus Pohjoismaita kohtaan toi hänet kuitenkin Suomeen, jossa hän on elänyt jo 51 vuotta. Antiikin kreikan opinnot jatkuivat Turun yliopistossa, jossa hän väitteli tohtoriksi hymnin ja epiikan vuorovaikutuksesta Homeroksella ja Homeerisissa hymneissä. Samoihin aikoihin hän aloitti myös nykykreikan opiskelun.

– Olen nyt 24 vuotta opiskellut nykykreikkaa ja käyn siellä joskus kolme kertaa vuodessa.

Evansia Kreikassa viehättävät niin ilmasto, ruoka, ihmiset kuin kauniit saaretkin. Vuosien saatossa hän on matkustanut laajasti niin Kreikassa kuin Turkissakin.

– Ja nyt olen menossa ensi kuussa Istanbuliin suullisen antiikin kreikan kurssille. Se on vain hulluille, hän nauraa.

Epäonninen ulkomaanmatka ajoi kielenopiskeluun

Yhdistyksen sihteeri **Mervi Formulahden** Kreikka-harrastus sai alkunsa matkailusta. Alkusysäyksenä toimi 80-luvulla tehty tuskastuttava ulkomaanmatka

– mutta ei suinkaan Kreikkaan, vaan Ranskaan.

– Vanhin poikani oli silloin 2-vuotias. Lähdimme bussilla Pariisiin Raumalta. Matka oli epäonninen, koska kumpikaan meistä aikuisista ei osannut sanaakaan ranskan kieltä, ja vuonna 1984 ranskalaiset eivät puhuneet englantia, hän muistelee.

– Päätin pyhästi, että mihin ikinä matkustankin, pitää osata edes auttavasti kieltä.

Kun silmien eteen myöhemmin osui valokuva perikreikkalaisesta, valkoiseksi kalkitusta talosta mahdollisesti Santorinin saarelta, Formulahden seuraava matkakohde oli hetkessä selvillä: hän aloitti kreikan kielen opinnot kansalaisopistossa.

Jo 4–5 vuoden aktiivisen opiskelun jälkeen hän oli päässyt tasolle, jossa päätyi itse opettamaan kieltä muille. 90-luvun alussa hän pyöritti paikallisissa kansanopistoissa kreikan kielen alkeisryhmiä ja oli hyvin aktiivisesti mukana Rauman seudulle perustetussa Suomi-Kreikka -yhdistyksessä.

Kreikkalainen lämpö ja vieraanvaraisuus

Formulahti kertoo parhaimmillaan viettäneensä kaik-

ki lomansa Kreikassa, nauttien täysin aistein maan ruuasta, juomasta ja ihan vain paikallisen elämänmenon seuraamisesta. Hän muistelee erästäkin, 1990-luvun alussa ystäväntären kanssa tehtyä reppureissua. Aikana ennen internetiä matkanteossa oli seikkailun makua.

– Mentiin ensin Ateenaan, vietiin tavarat yhteisen tutun luokse ja laitettiin reput selkään. Sieltä Pireukseen ensimmäiseen laivaan ja kierrettiin Aigeian merellä Kykladien pikkusaarilla, hän kertoo.

– Kyllä ne olivat ihan uskomattoman hauskoja reissuja. Kun kieltä osasi, ei joutunut pulaan. Päinvastoin, hauskoja tilanteitakin on ollut.

Vuosien paneutumisen myötä Formulahti ei katso Kreikkaa ruusunpunaisten lasien läpi. Varsinkin viimeisimmällä, Haniaan suuntautuneella matkallaan hän kertoo suhtautuneensa maahan jo kriittisemmin.

– Ei kaikki ole kivaa vain sen takia, että se tapahtuu Kreikassa. On jäteongelmaa ja muuta, hän toteaa.

– Kreikassa on aina se rumuus ja kauneus. Jos tässä on joku upea maisema, niin tuossa voi olla kaatopaikka ihan vieressä.

Formulahti ihastelee kuitenkin ennen kaikkea paikallisten välitöntä lämpöä ja vieraanvaraisuutta. Matkalaisetkin kutsutaan helposti mukaan, olipa käynnissä sitten hääit tai ristiaiset, ja pöytänsä katetaan ylimääräinen lautanen.

Tanssia, ruokaa, musiikkia ja elokuvia

Kreikka-innostuksella on Suomessa jo pitkät perinteet. Vuonna 1964 ensi-iltansa saanut *Kerro minulle, Zorbas* käynnisti Evansin mukaan myös meillä kokonaisen Kreikka-turismin buumin.

Tampereen Suomi-Kreikka -yhdistys perustettiin sen jälkimainingeissa 1970-luvulla, ja parhaimmillaan sillä on ollut parisen sataa jäsentä.

Nykyisin aktiivisia jäseniä on noin 50, ja yhdistyksen toiminnan ydintä kulttuuri-illat esimerkiksi kreikkalaisen musiikin, runouden tai elokuvien parissa, tanssikurssit ja ruokakurssit. Kesäisin jäsenet ovat kokoontuneet säännöllisesti terassi-iltoihin ravintola Antikaan. Yhdistys on myös SKYL:n eli Suomi-Kreikka yhdistysten liiton jäsen ja heillä on paljon yhteistyötä liiton muiden jäsenyhdistysten kanssa.

Toimintaa järjestetään jäsenten toiveiden mukaisesti. Monia ilahduttavat etenkin kreikkalainen viini ja ruoka, kun taas jotakuta voi kiinnostaa sukeltaminen Kreetalla – tai kreikkalainen musiikki.

Tänä vuonna tulee kuluneeksi 100 vuotta erään Kreikan merkittävimmän nykysäveltäjän, Mikis Theodorákiksen syntymästä. Hänen kynästään syntyi musiikki muun muassa elokuvaan *Kerro minulle, Zorbas*.

Säveltäjän merkittävydestä kertoo se, että juhlavuotta vietetään näkyvästi myös Suomessa. Tammikuussa Arja Saijonmaa esitti sen kunniaksi Finlandia-talossa Laulu Vapaudesta -juhlakonsertin, ja maaliskuussa rakastettu kreikkalainen laulaja Maria Farantouri saapuu konsertoimaan Savoy-teatteriin Theodorákiksen laulujen merkeissä.

Vinkkejä aitoa kreikkalaisuutta janoaville matkalaisille

Millaisia vinkkejä vannoutuneet, vuosia Kreikkaan ja sen kulttuuriin perehtyneet aktiivit antavat maahan matkustavalle turistille?

– Heinä-elokuu on todella kuuma aikaa Kreikassa, Formulahti toteaa ja suosittelee liiallista kuumuutta karttavia matkalaisia suuntaamaan maahan ennemmin keväällä tai syksyllä. Molemmat heistä kehottavat tutustumaan suosittujen turistikohteiden sijaan syrjäkulmillekin – niissä kreikkalaisuus, sen kaikki tunnelmat, värit ja maut, on usein parhaimmillaan. Vaikka turismi on Kreikalle tärkeä elinkeino, maa on kärsinyt yliturismista.

– Nimenomaan Rhodos, Kreetta ja Hania kärsivät siitä, huomauttaa Evans.

Myös Santorinin saarta on kuormittanut suuri suosio. Laivat tuovat saarelle päivittäin satoja vierailijoita, eivätkä paikalliset saa enää vuokrattua huoneita. Sen sijaan Evans kehottaakin tutustumaan johonkin maan lukuisista muista saarikohteista, kuten Leros, Tinos tai Sámos. Myös Rodos on hänen mukaansa matkakohteena toimiva, mutta suosittelee tutustumaan siellä muuhunkin kuin Rodoksen kaupunkiin.

Tampereen Suomi-Kreikka yhdistys ry:n 13.4.2024 järjestämälle kreikkalaisen ruoan kurssille osallistui parikymmentä innokasta kreikkalaisen ruoan ystävää Tampereen Ruotsalaisen koulun tiloissa.

Kreikkalaisten tanssien kurssilla 25.5.24 tanssahdeltiin kreikkalaisia kansantansseja Kulttuuritalo Laikun musiikkisalissa. Opettajana toimi Anne Myntti Porin Suomi-Kreikka yhdistyksestä. Tanssit olivat mm. zonaratio, pentozali Kos, kalamatjanos, zeibekikos ja hasaposervikos.

– Ateena ehdottomasti pysähdykseksi ja Thessaloniki, hän vinkkaa, lisäksi mukaan vielä yhden suosikkinsa, Patraksen satamakaupungin Länsi-Kreikassa.

Formulahti ehdottaa vielä opettelemaan hiukan kreikkaa ennen matkallelähtöä.

– Kreikkalaiset ovat niin onnellisia, kun matkailijat puhuvat kreikkaa edes vähän.

Kevään tapahtumia Kreikasta kiinnostuneille

Tampereen Suomi-Kreikka -yhdistyksen kevään tapahtumat ovat hyvä tilaisuus tutustua yhdistyksen toimintaan – ja saada elämään hieman Kreikan iloa ja valoa.

Helmikuussa yhdistys järjesti esimerkiksi Mikis Theodorákiksen 100-vuotislauluillan kulttuuritalo Laikussa. 8.3. he pitävät tanssikurssin Tammikosken koululla ja 28.3. Kreikka-aiheisen illan ravintola WineBistro1910:ssa.

Theodorákiksen musiikista voi nauttia Laikun musiikkisalissa myös 15.4. Tampereen Fil-

harmonisen kuoron septetin esittämänä. Stephen Evans säestää kuorokonserttia ja soittaa piano-sooloja.

Toukokuussa järjestetään kreikkalaisen ruuan kokkurssi Ruotsalaisen koulun keittiössä. Jos Kreikkaan haluaa tutustua pintaa syvemältä, Evansin mukaan helpoin tapa päästä harrastuksessa alkuun onkin ruoka.

Netti on myös täynnä musiikki- ja lukusuosituksia kreikkalaisesta kulttuurista kiinnostuneille. Formulahti kertoo seuraavansa Facebookissa esimerkiksi ryhmiä REALsaunamies-, Omatoimilomat Haniassa, Unelma Kreikasta – ja monia muita, joista löytyy paljon vinkkejä niin kreikkalaisen kotiruuan valmistamiseen kuin Kreikassa asumi-

seen ja matkustamiseen.

– Ja sitten on suorat lennot Tampereelta Rodokselle, Evans lisää.

– Tietysti lähtee matkalle! Ja kun on käynyt matkalla, hakeutuu yhdistyksen porukoihin samanhenkisten seuraan, Formulahti jatkaa. Tampereen Suomi-Kreikka -yhdistykseen voi liittyä osoitteessa: www.tresuomikreikka.net. ♦

Visit Tampere | Kari Savolainen

TEKSTI MARI PIHLAJANIEMI

Katse kohti teatterikevättä – ja hieman kesääkin

Tampereen kevät tarjoaa teatterielämyksiä kaikenikäisille. Kesällä puolestaan juhlistetaan Pyynikin kesäteatterin 70-vuotisjuhlaa klassikonäytelmän voimin.

Suomen teatteripääkaupunki Tampere ei jätä ketään kylmäksi tänäkään keväänä.

Paikallisten teattereiden ohjelmistoissa on taas paljon kiinnostavia uutuuksia, joista olemme poimineet oheen muutamia. Niiden lisäksi kurkistamme jo kesää ennakoiden myös kesäteattereiden ohjelmistoon.

Tamperelaisten teatterinystävien kannattaa lisäksi pitää silmänsä auki toukokuussa. Tuolloin nimittäin Tampereen Teatterikesä julkistaa pääohjelmistonsa.

Euroopan merkittävimpiin teatterifestivaaleihin kuuluva tapahtuma tuo kaupunkiin taas uutta elämää loppukesästä, 4.–10.8.2025. Teatterikesän voi

sanoa todellakin löytäneen yleisönsä: viime vuonna katsomoiden täyttöaste oli yleisesti erinomainen, ja pääohjelmiston esitykset keräsivät yhteensä yli 8000 katsojaa.

Kevään ensi-illoissa komediaa ja jännitystä

TAMPEREEN TEATTERI

Tampereen teatterin päänäyttämö on vielä kevään ajan remontin alla, mutta esityksiä on tarjolla muilla näyttämöillä. Frenckell-näyttämöllä 5.2. ensi-iltansa

saa **Reko Lundánin** rakastettu näytelmä *Aina joku eksyy*, joka on monisävyinen näytelmä Rinteen perheestä.

Samalla näyttämöllä nähdään myös raadollisen hauska komedia *Vaimoni, Casanova*. Tuulensuun palatsissa puolestaan esitetään hulvatonta komediaa ja murhamysteeriä *Hiuskarvan varassa*, jonka jokainen esitys on erilainen.

Keskustan näyttämöllä pääsee nauttimaan toukokuussa *Peltienkelit* esityksestä, joka valottaa Tampereen sateenkaarihistoriaa draaman keinoin.

www.tampereenteatteri.fi

TAMPEREEN TYÖVÄEN TEATTERI

Ratkiriemukas *Homma hoidossa, Rouva ministeri* -näytelmä saa ensi-iltansa 29.1. Suurella näyttämöllä. Yksityisyydestään tarkka Rouva Ministeri kohtaa skandaalin uhan salaisen romanssinsa keskellä ratkiriemukkaassa farssissa, jossa vauhti, vilinä ja vaaralliset tilanteet seuraavat toisiaan.

Kevään ohjelmistossa nähdään myös *Neiti Marple ja tuijottava katse*, jossa jännitys, kuiva brittihuumorin ja koukeroiset ihmissuhteet kohtaavat yllättävässä rikostarinassa.

www.ttt-teatteri.fi

Teatterielämyksiä koko perheelle

AHAA TEATTERI

Lasten- ja nuortennäytelmiin erikoistuneen Ahaa Teatterin kevään uutuudessa Mollin ja Pikku-Sisun seikkailulle pääsee *Molli ja suuri telttaretki* -esityksessä.

Tavallinen supersankari on kreisikomedialla ja jännitysnäytelmä samassa paketissa.

Itämeren syvyyksiin sinisimpukoiden ja rakkolevien kiehtovaan maailmaan pääsee *Pinnan alla* -esityksessä.

www.ahaateatteri.com

TEATTERI MUKAMAS

Lapsille ja aikuisille suunnattu ammattinukketeatteri Teatteri Mukamas tarjoaa keväisiä esityksiä.

Pupun kevät kertoo kertoo ystävydestä, pienistä ihmeistä ja oivaltamisen riemusta.

Pikku-Siilin päivää pääsee seuraamaan *Satuvarjon alla: pikku-siili* -esityksessä, ja *Hiirulainen Sirkuksessa* on hauska ja yllätyksellinen tarina koko perheelle.

www.teatterimukamas.com

TAMPEREEN KOMEDIATEATTERI

Lottalehto on **Satu Rämön** ja **Satu Kontisen** luomaava lastenkirja, josta **Panu Raipia** on dramatisoinut uutuusnäytelmän koko perheelle.

Serkukset Satu ja Saga viettävät kesää Lauttasaa-ren Lottalehdossa vaarinsa ränsistyneellä kesämajalla. Vaari on kuitenkin oudon hiljainen ja heti ensimmäisenä yönä maja joutuu ilkeiden kohteeksi. Tytöt päättävät ryhtyä selvittämään, mikä vaarin mieltä painaa ja kuka häiritsee Lottalehdon rauhaa.

www.komEDIATEATTERI.fi

Kesäteattereiden tarjontaa

NOKIAN KESÄTEATTERI

Sininen uni, ensi-ilta 27.6.2025, esityksiä ajalla 25.6.-9.8.2025 Liput: 30€ / 27€ / 15€

Tapio Parkkisen toivottu menestysnäytelmä tekee paluun 16 vuoden jälkeen Nokian kesäteatteriin!

Sininen uni on elämänmakuinen ja koskettava tarina koko kansan rakastamasta nokialaisesta, Tapio Rautavaarasta. Rautavaaran unohtumattomat laulut vievät katsojat nostalgisiin tunnelmiin, matkalle Tap-san lapsuudesta urheiluareenoille ja lopulta musiikkijalan elokuvatahteyteen.

Kesällä 2007 ja 2008 *Sinisen unen* näki yhteensä 20 000 katsojaa. Tänä kesänä lämminhenkinen klassikko tekee näyttävän ja toivotun paluun uudistettuna versiona Nokian kesäteatterin kauniin luonnon helmassa.

Taitava ja energinen näyttelijäjoukko tuo Tapsan tarinan elävästi näyttämölle huumoria unohtamatta. Ohjauksesta vastaa **Rami Saarijärvi**, joka on soveltanut teoksen uudelleen yhdessä Tapio Parkkisen kanssa, säilyttäen sen alkuperäisen tunnelman.

Näytelmän musiikit sovittaa lahjakas teatterimusiikko ja harmonikkataiteilija **Aleksi Laukkonen**, ja lavastuksesta vastaa pitkän uran Nokian teatterissa tehnyt lavastajamestari **Tapio Huilla**. Tapio Rautavaaran roolissa **Jari Välimäki**.

Nokian Kesäteatteri, Nokian valtatie 1

TAMPEREEN KOMEDIATEATTERI

Ilmasta rahaa, 06.06.2025 – 09.08.2025

Ilmasta rahaa (Cash on delivery) on **Michael Cooneyn** hulvaton farssi, josta ei puutu väärinymmärryksiä ja valkoisia valheita.

Mikko Laine (**Eppu Salminen**) on jäänyt työttömäksi ja koska palkkaa ei enää tule, niin rahaa tarvitsee saada hinnalla millä hyvänsä. Mikon hämmästyksiksi sosiaaliviranomaisilta on tarjolla kaiken maailman avustuksia ja niitä tuntuu saavan varsin helposti. Keksityille henkilöille maksetaan tolkkuttomia tukia ja rahat päätyvät Mikon taskuihin. Kaikki tuntuu menevän mallikkaasti, kunnes yhtenä päivänä Kelan tarkastaja Jantunen (**Heidi Kiviharju**) saapuu yllättäen tarkastuskäynnille.

www.komEDIATEATTERI.fi

PYYNIKIN KESÄTEATTERI

Tuntematon sotilas, Ensi-ilta 11.6., esityksiä 10.6.-9.8.2025

Kesällä 2025 Pyynikin kesäteatterissa nähdään **Väinö Linnan Tuntematon sotilas**. Ikonisel-

Tampereen Teatterikesä julkistaa pääohjelmistonsa toukokuussa.

la teoksella Pyynikin kesäteatteri juhlii 70-vuotista historiaansa ja kutsuu katsojansa koolle, kuten niin monena muunakin kesänä, kansallisen suurteoksen ääreen.

Linnan teoksella on merkittävä asema Pyynikin kesäteatterin historiassa. **Edvin Laineen** ohjaamaa Tuntematonta sotilasta esitettiin 60-luvulla täysille katsojille yhdeksän vuoden ajan, ja se on edelleen kautta aikain katsotuin kesäteatteriesitys Suomessa. Vuonna 1997 Tuntematon sotilas sai Pyynikillä uuden tulemisen **Kalle Holmbergin** ohjaamana.

Nyt 70-vuotisjuhlavuoden kunniaksi Tuntematon sotilas tuodaan nähtäväksi uudelle katsojasukupolvelle **Antti Mikkolan** ohjaamana. Rooleissa nähdään uusia kasvoja ja Pyynikki-konkareita.

www.pyynikinkesateatteri.fi

VIIKINSAAREN KESÄTEATTERI

Viikinsaaren kesäteatteri tarjoilee tänä kesänä peräti neljä erilaista esitystä:

Vanhoja poikia, 3.6.–19.6.2025

Neljä miestä tuulisella Saimaan saarella, jossa muistot, toiveet, syvimmat surut ja hellimmät unelmat jaetaan yhdessä, Junnu Vaunion laulujen voimin.

Rakkauskirjeitä, 28.6.–27.7.2025

Rakkauskirjeitä on kahden hengen näytelmä, jonka rooleissa nähdään nyt yhdet Suomen rakastetuimmista näyttelijöistä, **Seela Sella** ja **Esro Roine**. Kaksi lapsuudenystävää pitävät toisiinsa yhteyttä läpi vuosikymmenten kirjoittamalla kirjeitä. Luvassa ei ole pikkusievää muistelua tai kaihoisaa nostalgiaa, vaan kirjeenvaihto on aitoa ja elämänmakuista, räätöityä ja hauskaa.

Tatu ja Patu työn touhussa, 2.7.–30.7.2025

Supersuosioon Viikinsaaren kesäteatterissa nousseet lastenkirjasuosikit saapuvat taas!

Tatu ja Patu kertovat nyt totuuden työstä ja työnteosta – miksi työtä tehdään ja missä. Veljekset uppoutuvat erilaisten ammattien ihmeelliseen maailmaan ja määrittelevät miten mikäkin työ oikeastaan pitäisi tehdä: mitä työ vaatii ja kuka sen parhaiten tekee.

Likapyykkiä, 4.7.–25.7.2025

Henri ja Liisa ovat toisiinsa tottunut aviopari. He ovat päätyneet naurettavan hienoon hotellihuoneeseen mukanaan Tuhma touhukirja toivottomille sekä 25 vuoden edestä haaveita, pettymyksiä, yrityksiä ja erehdyksiä.

Michele Rimlin alkuperäisteos Sexy Laundry on kansainvälisesti mainetta niittänyt komedia, joka nähdään nyt suomenkielisenä musiikkikomediaan.

www.viikinsaari.fi ♦

TEKSTI ELINA SALMI | KUVAT TIMO JOKINEN

Kohta on tarjolla kaupungin laajin viinivalikoima

Helmikuun lopulla rouhean ruoan ja erinomaisten viinien ystävälle
aukeaa mahdollisuus uusiin kokemuksiin, kun Winebistro 1910 avaa ovensa.

Kauppakatu nelosessa sijaitseva ns. Osuuspankin talo on valmistunut vuonna 1910 ja se on kohta avautuvan Winebistro 1910:n koti. Hyvää vauhtia valmistuva viiniravintola tulee hemmottelemaan asiakasta poikkeuksellisen laajalla viinivalikoimalla, josta vastaa kokenut pitkän linjan ammattilainen ja ravintolan toinen omistaja **Timo Jokinen**. Listalla on viinejä myös harvinaisemmilta viinialueilta ja -maista. Ravintola tuo merkittävän osan viineistä maahan itse.

– Poikkeuksellisen laaja viinilista suo asiakkaalle mahdollisuuden tutustua myös harvinaisempien tuotantoalueiden ja -maiden viineihin ja siten kokea aivan uusia elämyksiä. Iso osa viineistä tulee olemaan myös lasseitain ostettavissa, lupaa Timo Jokinen.

– Meillä on vahva into tuoda asiakaille maistettavaksi jotakin sellaista, mihin eivät ole aiemmin tutustuneet. Haluamme myös tuottaa makuelämyksiä ruoan ja viinin yhdistämisestä sopuisuudella ja yllättävällä tavalla.

Timo Jokinen on tunnettu mielenkiintoisista viinikouluistaan ja -tastingeista, joita hän järjestää myös Winebistro 1910:ssa lähes viikottain. Jokisel-

la on usein tapana järjestää tastingien yhteydessä pitää yllätyksellisiä tarinatuokioita. Tarinat tuottavat lisäelämyksen läsnäolijoille ja samalla he oppivat uutta kulloisestakin teemasta.

Tastingit ja kurssit ilmestyvät ravintolan kotisivuille osoitteessa www.wb1910.fi. Kannattaa seurata sieltä kalenteria ja olla nopea, sillä Timo Jokisen tasting-illat täyttyvät erittäin nopeasti.

Winebistro 1910 järjestää eri maiden teemailtoja

Keittiön ja salin osaavaa henkilökuntaa luotsaa kokenut pitkän linjan ammattilainen, Chef Rôtisseur **Pannee Jokinen**.

Syntyjään thaimaalainen, mutta jo pitkään Suomessa asunut Pannee tuo tarjolle rouheaa, bistroon hyvin sopivaa ruokaa.

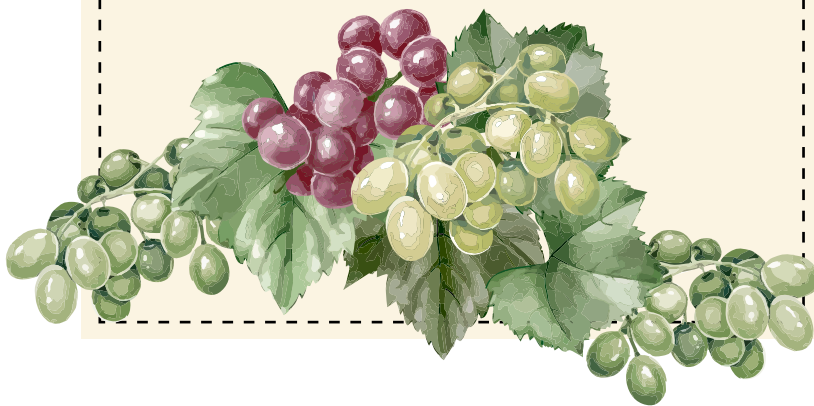
– Vaihtuvalla ruokalistallamme huomioidaan myös kansainväliset maut. Kansainvälisyyttä lisäävät säännöllisesti järjestettävät eri maiden teemaillat, joita Winebistro 1910 järjestää yhteistyössä suurlähetystöjen, vierailevien kokkien ja viinintekijöiden kanssa, iloit-

Winebistro 1910:n ravintoloitsijat Pannee ja Timo Jokinen

Pannee Jokinen on Tammerkosken Yrittäjien Vuoden yrittäjä vuodelta 2017. Syntyjään thaimaalainen Pannee on ollut Suomen kansalainen vuodesta 2004. Hänellä on pitkä ja monipuolinen kokemus ja intohimona makumaailma kaikkialta maailman kolkista. Kansainvälistä kokemusta on karttunut yhteistyöstä, jota hän on tehnyt lukuisien maiden suurlähetystöjen ja sikäläisten kokkien kanssa. Tutuiksi ovat tulleet muun muassa Argentiinan, Italian, Ranskan, Espanjan, Portugalin, Japanin, Etelä-Afrikan, Uruguayn, Kiinan, Slovakian, Slovenian ruokamaailmat ja valmistustavat. Pannee Jokinen on pyörittänyt Tapparan Kirvesklubin tarjoiluja kuudentoista pelikauden ajan. Cateringkokemusta on muutenkin karttunut niin isoista kuin vierasmäärältään pienemmistä, mutta sitäkin vaativammista tilaisuuksista. Hän on lisäksi järjestänyt erittäin suosittuja ja kiitettuja kokkikouluja ja -kursseja jo kahdenkymmenen vuoden ajan.

Timo Jokinen on arvostettu sommelier, joka on työskennellyt lähes 40 vuotta viinien maailmassa muun muassa viinien maahantuoja ja tukku-kauppiaina. Hän on myös istunut lukemattomien kansainvälisten viinikilpailujen tuomaristoissa vuodesta 1995. Hän on kirjoittanut viiniartikkeleita useisiin eri lehtiin ja kirjoihin ja järjestänyt räätälöityjä viini- ja ruokamatkoja eri puolille maailmaa jo vuodesta 1990.

Timon viimeisimmät tittelit ovat Chaine des Rôtisseurs Grand Officiel Maître Sommelier sekä the Brotherhood of the Knights of the Vine Supreme Knight – molemmat vuodelta 2017. Perheyriksen aiempi ravintola valittiin amerikkalainen Wine Spectator -lehden toimesta maailman arvostetuimpien viiniravintoloiden listalle.

see Pannee Jokinen.

Ensimmäiset teemaillat on jo saatu kalenteriin saakka. Kreikka-ilta järjestetään 28.3. Unkarilaisen ruokaan ja viineihin tutustutaan 24.4. Kevään ja alkukesän aikana ovat vuorossa vielä ainakin Argentiina ja Serbia.

Viihdy hyvässä seurassa rauhallisessa ympäristössä

Maateemaisten iltojen lisäksi Winebistro 1910 järjestää ohjelmallisia ja liivemusiikki-iltoja. Niitäkin on kuulemma jo sovittuna, mutta päivämääriä ei ole vielä lyöty lukkoon.

Asiakaspaikkoja on kuutisenkymmentä ja näillä näkymin viiniravinto-

la on avoinna keskiviikosta sunnuntaihin klo 15–22. Poiketa voi viinejä maistelemaan tai iltaa istumaan hyvän aterian parissa isolla tai pienemmällä porukalla. Turha älämölö ja jääkiekko loistavat poissaolollaan, sillä ravintolavierailua ryödittää rauhallinen taustamusiikki.

Ja mikä parasta: Winebistro 1910 on yksityinen ja riippumaton ravintola. Nyt kun jo turhan suuri osa Tampereen ravintoloista alkaa olla isoihin ketjuihin kuuluvia, on tavattoman mukavaa, että tarjontaan tuovat vaihtelua Winebistro 1910:n kaltaiset perheravintolat. Ne tuovat ravintolakenttään kaivattua monipuolisuutta, vaihtelua ja valinnanvaraa. ♦

Visit Tampere | Laura Vanzo

TEKSTI MARI PIHLAJANIEMI

Tammerkoskikiertros – tehdashistorian havinaa ja herkullisia elämyksiä

Tammerkoski on Tampereen sydän. Jo nopea kierros kosken rannoilla Hämeensillan eteläpuolella tarjoaa varsinkin kesällä monenlaista tehtävää, nähtävää – ja ennen kaikkea maistettavaa.

Aloitamme kierroksen vuonna 1900 valmistuneesta Verkatehtaanpuistosta, joka on osa Tammerkosken itärannan historiallisten keskustapuistojen ketjua. Puistossa sijaitsee Yrjö Liipolan pronssiveistos Paimenpoika (1947).

Kosken rantaa kulkeva Verkatehtaanpuiston rantapromenadi johdattaa vanhan pyyhetehtä Verkaranan maisemiin. Tehdas toimi 1850-luvulta 1970-luvulle, ja nykyisin sen vanhassa, vuodelta 1896 peräisin olevassa toimistorakennuksessa sijaitsee Pyynikin käsityöläispanimon ravintola Pyynikin Brewhouse.

Ravintolassa tai sen viihtyisällä terassilla voi pysäh-

tyä nauttimaan herkuista, tai tehdä pienen mutkan Hatanpään valtatie toiselle puolelle, jossa sijaitsee liikemies Rafael Haarlan vuonna 1923 rakennuttama Haarlan palatsi. Sen liepeillä sijaitsevassa Champagne bar Santéssa voi käydä nauttimassa lasillisen kuohuvaa, ennen kuin matka jatkuu takaisin alas Tammerkosken rannalle Pyynikin Brewhousen terassin ja Hotelli Ilveksen välistä kulkevaa kävelyreittiä pitkin.

Vuolteentori

Kosken varrella Vuolteentorilla on toinenkin pala tam-

pelaista tehdashistoriaa. Käsityöntalo Verkaranta toimii vuonna 1858 rakennetussa kauniissa, punatiilisessä vanhassa värjäämössä. Se yhdistää monipuolisella tavalla käsillä tekemisen, työpajat, käsityömateriaalit ja tarinat Tampereen vanhasta tekstiilikaupungista.

Taitokeskus Verkaranta toimii vanhan värjäämö-rakennuksen toisessa kerroksessa. Tiloissa voi kutoa kangaspuilla ja osallistua käsityökurseille. Katutasosta löytyy Taito Shop Tampere, jossa myydään muun muassa lankoja ja lahjaesineitä.

Vuolteentori ja sen laajat, aurinkoiset kesäterassit kosken kuohujen äärellä houkuttelevat viettämään ai-

*Tammerkosken kupeessa
sijaitsevan Kehräsaaren
punatiilirakennukset
huokuvat historiaa ja
tarjoavat monipuolisesti
elämyksiä ravintoloiheen ja
käsityöläisliikkeineen.*

kaan niin päivisin kuin illoinkin. Viime kesinä alueella on toisinaan voinut myös nauttia livemusiikista ja napata vaikka jäätelön herkuteltavaksi. Istumapaikkojakin täältä löytyy kiitettävän hyvin. Jos kaipaa hetkeksi ilmastoituihin sisätiloihin, voi pyörähtää kätevästi ostoksilla Koskikeskuksessa.

Ratinan suvannon eteläranta ja Laukonsilta

Vuolteentorilta on mahdollista jatkaa koskikierrrosta kahta eri reittiä pitkin. Jaloittelua kaipaava voi jatkaa kosken ja Ratinan suvannon rantaa myöten kohti etelää, josta löytyy myös Ratinan kauppakeskus liikkeineen ja ravintoloiheen.

Suvannon etelärannalla voi piipahtaa ravintolalaivassa nauttimassa virvokkeita, ja kulkea sitten suvannon yli pohjoiseen pitkin vuonna 2010 käyttöön avattua Laukonsiltaa.

Laukonsilta johdattaa Saunaravintola Kuuma, joka sijaitsee aivan Laukontorin kupeessa. Se toimii hyvin sekä ruokailupaikkana että tilaisuutena rentouttavaan illanviettoon.

Laukontori

Laukontorilla voi nauttia aidosta tamperelaisesta toritunnelmasta! Torin lukuisat ruokakojut houkuttelevat pysähtymään ja istahtamaan alas hetkeksi jos toiseksikin. Torimyyjien tuoreiden herkkujen lisäksi torilla voi usein tehdä second hand -löytöjä.

Laukontorin liepeillä sijaitsee myös tutustumisen arvoisia ravintoloita, kaipasipa sitten fine diningia tai rennon viihtyisää bistroa. Bistro Papu ja Pata tarjoaa erityisesti makoisaa kasvisruokaa, ja pieni ja tyylikäs ravintola LiV edustaa eurooppalaista ruokakulttuuria.

Myös Laukontorin puolella suvantoa on suosittuja laivaravintoloita. Torilta kulkee kesäisin lisäksi lauttayhteys Viikinsaareen.

Kehräsaari

Tammerkosken kupeessa sijaitsevan Kehräsaaren punatiilirakennukset huokuvat historiaa ja tarjoavat monipuolisesti elämyksiä ravintoloiheen ja käsityöläisliikkeineen. Alueella sijaitsee esimerkiksi Käsityökortteli, joka myy Suomen käsityöryrittäjät SKYT ry:n jäsenyrittäjien tuotteita. Liikkeen tuotteet on suunniteltu ja valmistettu Suomessa käsityönä.

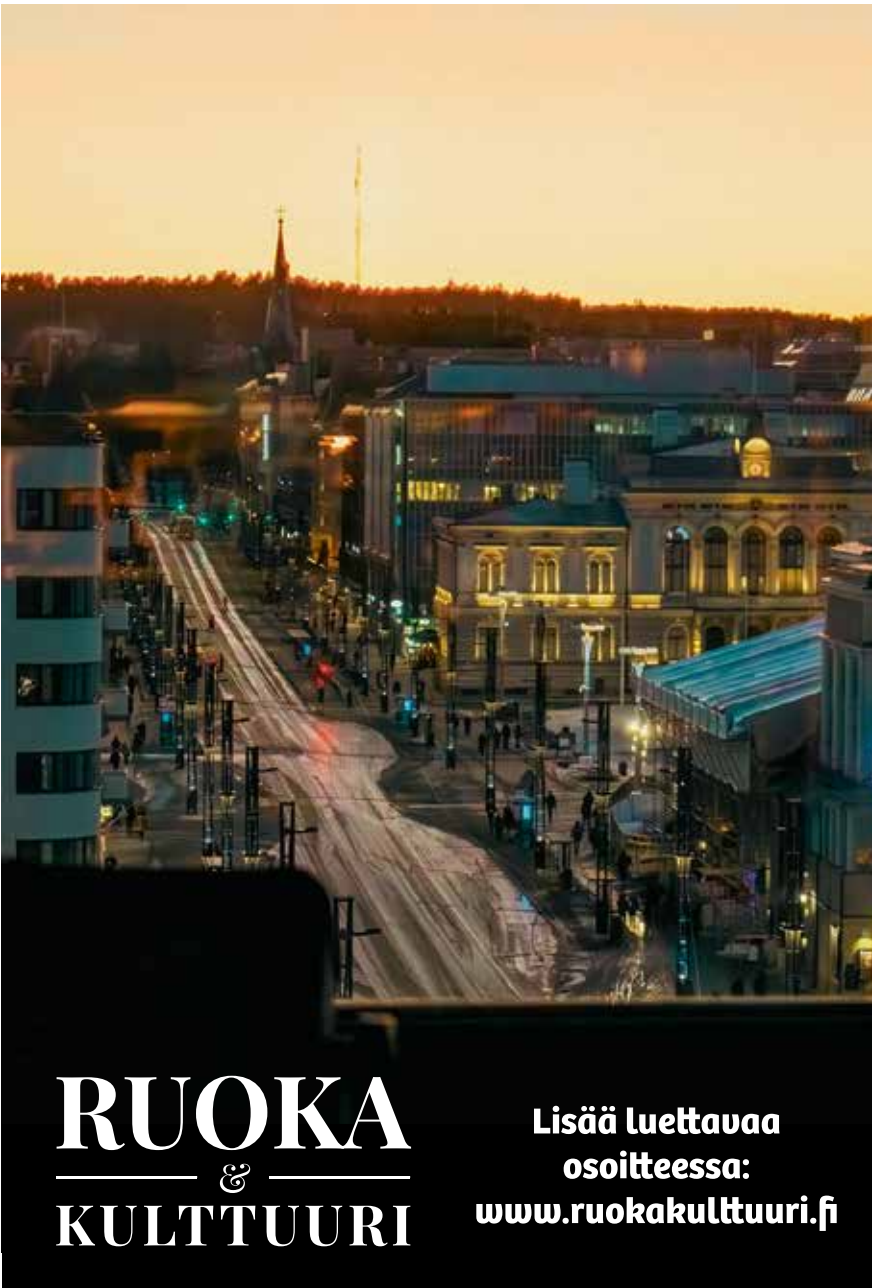
Kehräsaari tarjoilee myös kulttuuria: sieltä löytyy muun muassa kokeellisen kansanmusiikin organisaatio Folk Extremen pop-up -tila, jossa järjestetään muun muassa pientapahtumia.

Lisäksi alue toimii kotina myös elokuvateatteri Arthouse Cinema Niagaralle. Pirkanmaan Elokuvakeskus ry:n omistama yksityinen elokuvateatteri esittää vuosittain normaaliohjelmistossa ja erikoissarjoissa kotimaisia ja ulkomaisia elokuvia.

Elokuvateatterin yhteydessä toimii brunssi-, tapas- ja cocktailravintola Daisy. Kehräsaaren ravintoloista mainittakoon vielä ravintola Hook, joka on tarjoillut siipiä, ribsejä ja burgereita jo vuodesta 1997, ja tunnelmallinen pihviravintola Stefan's Steakhouse.

Erikoisliikkeitä kivenheiton päässä Keskustorilta

Kun Laukontorin toritunnelmasta ja Kehräsaaren putiikeista on nauttinut kyllikseen, voi suunnata Aleksis Kiven katua takaisin pohjoiseen Keskustorille. Kadun varrella on vierailun arvoisia ravintoloita ja erikoisliikkeitä niin sisustamisesta kuin muodistakin kiinnostuneille. ♦

Hei!

Explore Restaurants Tampere 2025 -kirja
ostettavissa kustantajan
verkkokaupasta
explorerestaurants.fi

tai kysy vaihtuvia
myyntipisteitämme
numerosta 0400 772 229
Media Potentia Oy

Kirja
hintaan:
44€

**MAHTAVA
TILAISUUS!**

Pääsääntöisesti
**KAKSI SYÖ –
YKSI MAKSAA!**